

Evanghelia după Matei

1

Genealogia și nașterea lui Iisus Hristos.

¹ Cartea nașterii¹ lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam.

² Avraam i-a dat naștere lui Isaac; Isaac i-a dat naștere lui Iacob; Iacob le-a dat naștere lui Iuda și fraților lui;

³ Iuda le-a dat naștere, din Tamar, lui Fares și lui Zara; Fares i-a dat naștere lui Hețron; Hețron i-a dat naștere lui Aram;

⁴ Aram i-a dat naștere lui Aminadab; Aminadab i-a dat naștere lui Naason; Naason i-a dat naștere lui Salmon;

⁵ Salmon i-a dat naștere, din Rahab, lui Booz; Booz i-a dat naștere, din Rut, lui Obed; Obed i-a dat naștere lui Iesei;

⁶ Iesei i-a dat naștere lui David, regele; David i-a dat naștere lui Solomon, din femeia lui Urie;

⁷ Solomon i-a dat naștere lui Roboam; Roboam i-a dat naștere lui Abia; Abia i-a dat naștere lui Asa;

⁸ Asa i-a dat naștere lui Iosafat; Iosafat i-a dat naștere lui Ioram; Ioram i-a dat naștere lui Ozia;

¹În textul de față, cuvântul grecesc **génésis** înseamnă și arbore genealogic, și naștere. Capitoul le cuprinde pe amândouă, dar centrul narației este nașterea lui Hristos.

⁹ Ozia i-a dat naștere lui Iotam; Iotam i-a dat naștere lui Ahaz; Ahaz i-a dat naștere lui Iezechia;

¹⁰ Iezechia i-a dat naștere lui Manase; Manase i-a dat naștere lui Amon; Amon i-a dat naștere lui Iosia;

¹¹ Iosia le-a dat naștere lui Iehonia și fraților lui, la strămutarea în Babilon.

¹² După strămutarea în Babilon, Iehonia i-a dat naștere lui Salatiel; Salatiel i-a dat naștere lui Zorobabel;

¹³ Zorobabel i-a dat naștere lui Abiud; Abiud i-a dat naștere lui Eliachim; Eliachim i-a dat naștere lui Azor;

¹⁴ Azor i-a dat naștere lui Sadoc; Sadoc i-a dat naștere lui Ahim; Ahim i-a dat naștere lui Eliud;

¹⁵ Eliud i-a dat naștere lui Eleazar; Eleazar i-a dat naștere lui Matan; Matan i-a dat naștere lui Iacob;

¹⁶ Iacob i-a dat naștere lui Iosif, bărbatul² Mariei, cea din care S'a născut Iisus, Ce Se cheamă Hristos.

¹⁷ Așadar, întru totul, de la Avraam până la David sunt paisprezece neamuri; de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece neamuri³; iar de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt paisprezece neamuri.

²Soț legal, merit s'o reprezinte atât pe ea cât și pe Fiul ei în fața autorităților și a societății.

³Generații.

18 Dar⁴ nașterea lui Iisus Hristos, astfel a fost: Fiind Maria, mama Sa, logodită cu Iosif, mai înainte de a fi ei laolaltă ea s'a aflat pe sine având în pân-tece de la Duhul Sfânt.

19 Iar Iosif, bărbatul ei, drept fiin⁵ și nevrând s'o dea el în vileag, a vrut s'o lase pe ascuns.

20 Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s'a arătat în vis, grăind: „Iosife, fiul lui David, nu te teme s'o iei pe Maria drept femeia t⁶, fiindcă ceea ce s'a zămislit într'insa este de la Duhul Sfânt;

21 ea va naște Fiu, Căruia tu Îi vei pune numele Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor⁷”.

22 Iar acestea toate s'au făcut ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin profetul ce zice:

23 Iată, Fecioara va purta în pân-tece și va naște Fiu și-L vor chema cu numele de Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu.

24 Și trezindu-se Iosif din somn, a făcut așa cum i-a poruncit îngerul Domnului și a luat-o la sine pe femeia sa.

25 Și nu a cunoscut-o până ce ea L-a născut pe Fiul ei⁸. Și I-au pus Acestuia

⁴Acest episod se deschide prin particula ad-versativă **de** = dar, adică: spre deosebire de ceea ce (sau de cum) a fost înainte. Este folosită și la FA 5, 1 spre a marca incorectitudinea soților Anania și Safira în contrast cu cinstea totală a lui Barnaba. În cazul de față, intenția Evanghelis-tului este aceea de a demonstra că dacă strămoșii după trup ai lui Iisus s'au născut în chip firesc, nașterea Sa a avut un caracter suprafiresc, așa cum e istorisită mai jos.

⁵Cu respectul legilor și al adevărului; inocent.

⁶La Evrei, logodna nu era o simplă promi-siune, ci un legământ sacru, cu putere legală.

⁷Numele Iisus înseamnă „Domnul este (Cel ce dă) mântuirea”.

⁸În limbajul biblic: a cunoaște (o femeie): a

numele Iisus.

2

Magii de la Răsărit. Fuga în Egipt. Irod ucide pruncii. Întoarcerea din Egipt și așezarea în Nazaret.

1 Iar dacă'n zilele regelui Iro¹ S'a năs-cut Iisus în Betleemul Iudeii, iată ma-gii² de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând:

avea legături trupești (cu ea). Evanghelistul e preocupat aici numai de faptul că Iisus S'a năs-cut din Fecioară (prin zămisirea de la Duhul Sfânt). Textul de față nu atestă în mod explicit pururea-fecioria Mariei, așa cum ea reiese din restul Evangheliilor și din tradiția Bisericii, dar nici nu o infirmă. Adverbul-prepoziție **héos** = până, până ce, până când, are și semnificația de continuitate, perpetuitate (Bailly). Verbul care o precede, **ouk egínosken** = nu a cunoscut-o (redat în limbile moderne prin perfectul compus), este în original imperfectul durabil (Osty), adică exprimă o acțiune care nu se termină, care nu are un capăt. Compară pe **héos** de aici cu cel din 2 Rg 6, 23: [Micol] „n'a avut copii până în ziua morții ei”; Ps 109, 1: „Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale”; Mt 28, 20: „Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului”; Lc 2, 37: [Proorocița Ana] „văduvă până la optzeci și patru de ani”. În toate cazurile, **héos** nu semnifică un capăt al acțiunii sau situației care-l angajează (că adică Micol ar fi avut copii după moarte, că Fiul n'ar mai fi șezut de-a dreapta Tatălui după înfrângerea vrăjmașilor, că Iisus n'ar mai fi cu apostolii după sfârșitul veacului, că proorocița Ana s'ar fi recăsătorit după vârsta de 84 de ani), de unde rezultă fără echivoc că textul de față nu implică o legătură maritală între Iosif și Maria, nici înainte și nici după nașterea lui Iisus.

¹Irod cel Mare (Idumeul). Rege al Iudeii și vasal al Romei. Ocupând tronul prin uzurpare și crimă, principala lui grijă, de-a lungul celor 33 de ani de domnie, a fost aceea de a nu și-l pierde; bătuit de bănuiele, nu a ezitat să-șiucidă doi din cei zece fii ai săi.

²Înțelepți ce se ocupau cu astrologia; după tradiție, din părțile Persiei sau Arabiei.

2 „Unde este Cel ce S'a născut rege al Iudeilor?³ Că'n Răsărit văzutu-I-am steaua și am venit să I ne închinăm”.

3 Și auzind acestea, regele Irod s'a tulburat, și tot Ierusalimul împreună cu el.

4 Și adunând pe toți arhieriei și cărturarii poporului, i-a întrebat: „Unde este să Se nască Hristos?”

5 Iar ei i-au zis: „În Betleemul Iudeii, că așa este scris prin profetul:

6 Și tu, Betleeme din pământul lui Iuda, nicicum nu ești mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Cărmuitorul Care-l va păstori pe poporul Meu Israel”.

7 Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi și a aflat limpede de la ei vremea când li se arătase steaua.

8 Și trimitându-i la Betleem, le-a zis: „Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre prunc și dacă-l veți afla, dați-mi și mie de veste, pentru ca să vin și eu și să mă închin lui”.

9 Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra locului unde era Pruncul.

10 Și văzând ei steaua, s'au bucurat cu bucurie mare foarte.

11 Și intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; și căzând la pământ, I s'au închinat; și deschizându-și vistieriile, I-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă.⁴

³Noul-Născut era definit drept rege prin naștere (în fapt, descendent al lui David), ceea ce va stârni reacția lui Irod.

⁴După Sfinții Părinți, trei daruri, trei simboluri: aurul, regalitatea; tămâia, dumnezeirea; smirna, suferința prin Patimi.

12 Dar luând prin vis înștiințare să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s'au dus în țara lor.

13 Iar după ce au plecat ei, iată îngerul Domnului i se arată în vis lui Iosif, zicând: „Ridică-te, ia Pruncul și pe maica Sa și fugi în Egipt și stai acolo până când îți voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare”.

14 Și ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopții pe Prunc și pe maica Sa și a plecat în Egipt.

15 Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească cuvântul spus de Domnul prin profetul ce zice: Din Egipt L-am chemat pe Fiul Meu.

16 Iar Irod, văzând că fusese amăgit de magi, s'a mâniat foarte și, trimitând, i-a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și'n toate hotarele lui, de doi ani și mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi.

17 Atunci s'a plinit cuvântul spus prin Ieremia profetul:

18 Glas în Rama s'a auzit, plângere și tânguire multă, Rahela-și plânge copiii și nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt.

19 După moartea lui Irod, iată îngerul Domnului i s'a arătat în vis lui Iosif, în Egipt,

20 zicându-i: „Ridică-te, ia Pruncul și pe maica Sa și mergi în țara lui Israel, căci au murit cei ce căutau viața Pruncului”.

21 Iar el, ridicându-se, a luat Pruncul și pe maica Sa și a venit în țara lui Israel.

22 Și auzind că Arhelau domnește în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s'a temut să meargă acolo și, luând poruncă prin vis, s'a dus în părțile Galileii.

23 Și a venit și a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin profeți, că Nazarinean Se va chema.

3

Ioan Botezătorul și predica sa. Botezul lui Iisus.

1 În zilele acelea a venit Ioan Botezătorul propovăduind în pustia Iudeii¹

2 și zicând: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor²!”

3 El este cel despre care s'a spus prin profetul Isaia ce zice: Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți-I cărările.

4 Iar acest Ioan avea îmbrăcămintea din păr de cămilă, și cingătoare de piele împrejurul mijlocului, iar hrana lui erau lăcuste și miere sălbatică.

5 Atunci au ieșit la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului.

6 Și se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

7 Dar văzând Ioan pe mulți farisei și saducheii³ venind la botezul său, le-a zis: „Pui de vipere, cine v'a învățat să fugiți de mânia ce va să fie?”

8 Așadar, faceți-i pocăinței roadă vrednică de⁴.

¹„Pustia Iudeii”: deșert la vest de Marea Moartă și de cursul inferior al Iordanului.

²= Împărăția lui Dumnezeu.

³Fariseii: membrii unui partid politico-religios foarte influent, caracterizați printr'un formalism gol de conținut; de aici, fățarnici. Saducheii alcătuiau tagma preoțească a aristocrației iudaice; naționaliști fanatici, negau existența sufletului și învierea morților.

⁴= Fapte care să ateste o pocăință reală, nu formală.

9 Și să nu vă amăgiți grăind în sinea voastră: Părinte îl avem pe Avraam!, căci v'o spun eu vouă că și din pietrele acestea poate Dumnezeu să-i ridice fii lui Avraam!

10 Iată, securea stă la rădăcina pomilor, și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă'n foc.

11 Eu vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine, Căruia eu nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc;

12 a Cărui lopată este în mâna Lui, și El Își va curăți aria și-Și va aduna grâul în hambarul Său, iar pleava o va arde în foc nestins”.

13 Atunci a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, ca să fie botezat de către acesta.

14 Ioan însă Îl oprea, zicând: „Eu sunt cel ce are trebuință să fie botezat de Tine, și Tu vii la mine?...”.

15 Și răspunzând Iisus, i-a zis: „Lasă acum, că astfel se cuvine ca noi să'mplinim toată dreptat⁵”. Atunci L-a lăsat.

16 Și după ce a fost botezat, Iisus a ieșit îndată din apă, și iată cerurile I s'au deschis; și Ioan a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se ca un porumbel și venind peste Dânsul.

17 Și iată, glas din ceruri grăind: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit!”

⁵În limbajul biblic, dreptatea înseamnă acor-dul omului cu planul lui Dumnezeu de a mântui lumea.

4

Postul și ispitirea lui Iisus. Începutul propovăduirii Sale în Galileea. Chemarea primilor patru apostoli. Vindecarea multor bolnavi.

1 Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pusti¹, ca să fie ispitit de către diavolul.

2 Și postind El patruzeci de zile și patruzeci de nopți, în cele din urmă a flămânzit.

3 Și apropiindu-se Ispititorul, I-a zis: „Dacă ești tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini”.

4 Iar El, răspunzând, i-a zis: „Scris este: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”².

5 Atunci diavolul L-a dus în Sfânta Cetate și L-a pus pe aripa templului

6 și I-a zis: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos, că scris este: Îngerilor Săi le va porunci pentru tine și ei te vor ridica pe mâini, ca nu cumva piciorul tău să ți-l izbești de piatră”.

7 Iisus i-a zis: „Dar mai este scris: Să nu-L ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău”.

8 Diavolul L-a mai dus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor

9 și I-a zis: „Pe acestea toate ți le voi da ție dacă vei cădea înaintea mea și mi te vei închina”.

10 Atunci Iisus i-a zis: „Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este: Domnului Dumnezeului tău să I te închini și numai Lui să-I slujești!”

11 Atunci diavolul L-a lăsat³; și iată, îngerii s’au apropiat de El și-I slujeau.

12 Și auzind Iisus că Ioan a fost întemnițat, a plecat în Galileea.

13 Și părăsind Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, lângă mar⁴, în hotarele lui Zabulon și ale lui Neftalim,

14 ca să se plinească ceea ce s’a spus prin Isaia profetul care zice:

15 Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftalim, spre calea mării, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor;

16 poporul ce stătea în întuneric a văzut lumină mare, și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit.

17 De atunci a început Iisus să propovăduiască și să zică: „Pocăiți-vă, că s’a apropiat împărăția cerurilor!”

18 Și pe când umbla El pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon cel ce se numește Petru și pe Andrei, frațele său, care aruncau mreaja în mare, că erau pescari,

19 și le-a zis: „Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni!”

20 Iar ei, îndată lăsându-și mrejele, au mers după El.

21 De acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacob al lui Zevedeu

¹Conduș de Duhul Sfânt și de propria Sa voie.

²În construcția gramaticală: nu pâinea este hrana prioritară, ci cuvântul creator al lui Dumnezeu. Citatul e după Septuaginta. (În T. M.: „... ci cu tot ceea ce iese din gura lui Dumnezeu”).

³Diavolul Îi făcuse lui Iisus o întreită ofertă: pâinea, miracolul, puterea. Acest episod îi va inspira lui Dostoievski celebra Legendă a Marelui Inchizitor, din romanul **Frații Karamazov**.

⁴Capernaum, așezat pe țărmul nordic al lacului Ghenizaret, devine reședința lui Iisus, centrul întregii Sale activități.

și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat.

²² Iar ei, îndată lăsându-și corabia și pe tatăl lor, au mers după El.

²³ Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința întru popor.

²⁴ Și s'a dus vestea despre El în toată Siria, și aduceau la El pe toți cei aflați în suferință și cuprinși de multe feluri de boli și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi, și El îi vindeca.

²⁵ Și mulțimi numeroase mergeau după El, din Galileea, din Decapol⁵, din Ierusalim, din Iudeea și de dincolo de Iordan.

5

Predica de pe Munte; Fericirile. Apostolii sunt sarea pământului și lumina lumii. Plinirea legii. Iubirea de vrăjmași.

¹ Văzând Iisus mulțimile, S'a suit în munte: și șezând El, au venit la Dânsul ucenicii Săi.

² Și, deschizându-Și gura, îi învăța, zicând:

³ „Fericți cei săraci cu duhul¹, că a lor este împărăția cerurilor.

⁵Decapole: federația a zece cetăți grecești întemeiate în Palestina de către urmașii lui Alexandru cel Mare; regiune situată între Iordan, lacul Ghenizaret și Transiordania. Așadar, și păgânii erau interesați de predica lui Iisus.

¹„Cei săraci cu duhul” (în nici un caz: Cei săraci cu intelectul!) are două înțelesuri, ambele duhovnicești: 1) Săracul care și-a asumat lăuntric starea de sărăcie și o îndură cu demnitate umană și nădejde cerească; bogatul care nu e de-

⁴ Fericți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

⁵ Fericți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

⁶ Fericți cei ce flămânez și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

⁷ Fericți cei milostivi, că aceia se vor milui.

⁸ Fericți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

⁹ Fericți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

¹⁰ Fericți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.

¹¹ Fericți veți fi când din pricina Mea vă vor ocări și vă vor prigoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră.²

¹² Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa i-au prigunit pe profeții de dinaintea voastră.

pendent lăuntric de propria sa bogăție și care, atunci când o pierde, parțial sau total, rămâne un om liber. 2) Pornind de la antropologia paulină, mistica răsăriteană postulează că duhul omului este partea superioară – fină, inefabilă – a sufletului (fără a fi altceva decât acesta), prin care omul poate intra în contact direct (entaz) cu Duhul Sfânt. Pentru ca această experiență să fie posibilă, e nevoie ca duhul omului să devină „sărac” de orice patimi sau impurități; astfel eliberat, duhul devine disponibil pentru înduhovnicire și, în consecință, pentru împărăția cerurilor. – Pe de altă parte, în limbajul evanghelic, termenul „sărac” poate însemna și „smerit”, „umil”, „supus”, „ascultător”, având întotdeauna o conotație pozitivă. – Sensul este înrudit cu acela al versetului 8: „Fericți cei curați cu inima”.

²„... mințind, vor zice tot cuvântul rău...”: Aici e vorba de calomnie: fericirea e făgăduită numai acelor care sunt vorbiți de rău fără nici o acoperire, pe nedrept, în chip mincinos. Sfântul Petru va atrage atenția creștinilor asupra acestui fapt (vezi 1 Ptr 2, 12 și 3, 16, precum și notele respective).

13 Voi sunteți sarea pământului; dacă sarea-și va pierde gustul, cu ce se va săra?; de nimic nu mai e bună, decât să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni.

14 Voi sunteți lumina lumii; nu poate să se ascundă cetatea din vârful muntelui;

15 nici aprinde cineva făclie și o pune sub obro³, ci în sfeșnic, și ea le luminează tuturor celor din casă.

16 Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune și să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

17 Să nu socotiți că am venit să stric legea sau profeții; n'am venit să stric, ci să plines⁴.

18 Că adevăr vă grăiesc: Înainte de a trece cerul și pământul, nici o iotă sau o cirtă⁵ din lege nu va trece până ce toate se vor împlini.

19 Așadar, cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici și astfel îi va învăța pe oameni, foarte mic se va chema în împărăția cerurilor; dimpotrivă, cel ce le va face și astfel va învăța, acela mare se va chema în împărăția cerurilor.

³„Obroc” (sau „oboroc”): vas mare, de lemn, folosit ca unitate de măsurat cerealele; baniță; mierță; bănicior. Rar folosit în limba curentă, cuvântul (de origine ucraineană) s'a încetățenit în expresia biblică „a ține lumina sub obro” = a ascunde un adevăr sau o valoare spirituală.

⁴Contextual, în N. T., „legea” era cea dată de Dumnezeu prin Moise. Verbul a (se) plini își are dublul său înțeles: pe acela de a adevăra, a face ca o profeție să devină realitate (ca în Mt 1, 22; 2, 15; 2, 17 etc.) și pe acela de a face, a săvârși, a întregi, a împlini, a completa, a duce la capăt, a desăvârși.

⁵Mici semne grafice din alfabetul limbilor biblice. Așadar: cele mai mici amănunte.

20 Că vă spun: Dacă dreptatea voastră n'o va întrece pe a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor.

21 Ați auzit că s'a spus celor de demult: Să nu ucizi; iar cel ce va ucide, vrednic este de judecată.

22 Eu însă vă spun: Oricine se mânie pe fratele său, vrednic va fi de judecată; și cel ce-i va zice fratelui său: Netrebnicule!, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cel ce-i zice: Nebunule!, vrednic va fi de gheena focului⁶.

23 Deci, dacă-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aminti că fratele tău are ceva împotriva-ți,

24 lasă-ți darul acolo, înaintea altarului, mergi mai întâi și te împacă cu fratele tău și numai după aceea întoarce-te și adu-ți darul.

25 Împacă-te cu pârâșul tău degrabă, cât încă mai ești cu el pe cale, ca nu cumva pârâșul să te dea pe mâna judecătorului, iar judecătorul pe aceea a slujbașului și să fii aruncat în temniță;

26 adevăr îți spun: nu vei ieși de acolo până nu vei fi dat și cel din urmă ban.

27 Ați auzit că s'a spus celor de demult: Să nu te desfrânezi;

28 Eu însă vă spun că oricine se uită la o femeie spre a o pofti s'a și desfrânat cu ea în inima lui.

29 Iar dacă ochiul tău cel drept îți

⁶Gheena: vechea vale a lui Hinom, în care păgânii canaaneeni își ardeau copiii ca jertfă zeilor Baal și Moloh (Ir 32, 35). Situată la marginea Ierusalimului, în ea se depozitau și ardeau în permanență gunoaiile orașului. Metaforă pentru chinurile veșnice ale păcătoșilor. În textul de față: instanța ultimă și irevocabilă, după ce a judecătoriei simple și după aceea a sinedriului (tribunalul suprem).

devine piatră de poticnir⁷, scoate-l și aruncă-l de la tine, că mai bine îți este să piară unul din mădularele tale, iar nu tot trupul să-ți fie aruncat în ghe-enă.

³⁰ Și dacă mâna ta cea dreaptă îți devine piatră de poticnire, taie-o și arunc-o de la tine, că mai bine îți este să piară unul din mădularele tale, iar nu tot trupul să-ți fie aruncat în ghe-enă.

³¹ S'a mai spus: Cel ce-și va lăsa femeia, să-i dea carte de despărțir⁸.

³² Eu însă vă spun că oricine-și va lăsa femeia, în afara pricinii de desfrânare, o face să săvârșească adulter; iar cel ce o va lua pe cea lăsată, adulter săvârșește.

³³ Ați auzit că s'a spus celor de demult: Să nu juri strâmb, ci jurămintele tale să le ții înaintea Domnului.

³⁴ Eu însă vă spun: Să nu te juri nici-cum: nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu;

³⁵ nici pe pământ, fiindcă este așternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, fiindcă este cetate a Marelui Împărat;

³⁶ nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă tu nu poți să faci un singur fir de păr, alb sau negru.

³⁷ Ci cuvântul vostru să fie: Da, da; Nu, nu⁹; iar ce este mai mult decât atât, de la Cel-Rău este.

³⁸ Ați auzit că s'a spus: Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte;

³⁹ Eu însă vă spun: Nu stați împotriva celui rău¹⁰; iar celui ce te lovește peste

obrazul drept, întoarce-i-l și pe celălalt.

⁴⁰ Celui ce vrea să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i lui și cămașa.

⁴¹ Iar de te va sili cineva să mergi o milă, mergi cu el două.

⁴² Celui care cere de la tine, dă-i; și celui ce vrea să se împrumute de la tine, nu-i întoarce spatele.

⁴³ Ați auzit că s'a spus: Să-l iubești pe aproapele tău și să-l urăști pe vrăjmașul tău;

⁴⁴ dar Eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc,

⁴⁵ ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele Său peste cei răi și peste cei buni și face să plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți.

⁴⁶ Că dacă-i iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea? Oare vameșii¹¹ nu fac și ei la fel?

⁴⁷ Și dacă-i îmbrățișați doar pe frații voștri, ce faceți mai mult? Oare păgânii nu fac și ei tot așa?

⁴⁸ Drept aceea, fiți voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!

de răzbunare, așa cum prevedea legea talionului la care Se referă Iisus; porunca nu exclude atitudinea demnă față de omul rău (vezi In 18, 22) sau combaterea răului din lume.

¹¹Perceptori de impozite, faimoși prin corupția, abuzurile și raptul cu care-și practicau meseria. În limbajul biblic, oameni păcătoși.

⁷Te îndeamnă sau te predispune la păcat.

⁸Act de divorț.

⁹Răspuns la întrebare; sinceritatea afirmației; întărirea adevărului.

¹⁰A nu-l întâmpina pe cel rău cu rău, cu gând

6

Milostenia. Rugăciunea Domnească. Iertarea și postul. Dumnezeu și Mamona. Nesocotirea celor lumești.

¹ Luați aminte ca milosteni¹ voastră să nu o faceți în fața oamenilor, ca să vadă ei; altminteri nu veți avea răsplată de la Tatăl vostru Cel din ceruri.

² Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii² prin sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevăr vă grăiesc, își iau plata lor.

³ Tu însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta,

⁴ pentru ca milostenia ta să fie într'ascuns; și Tatăl tău, Care vede întru ascuns, îți va răsplăti la arătare.

⁵ Iar când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii, că lor le place să-și facă rugăciunile stând în picioare prin sinagogi și prin răspântii, ca să se arate oamenilor; adevăr vă grăiesc, își iau plata lor.

⁶ Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău Care este întru ascuns; și Tatăl tău, Care vede întru ascuns, îți va răsplăti la arătare.

⁷ Iar când vă rugați, nu spuneți multe, ca păgânii, că acestora li se pare că prin vorbăria lor vor fi ascultați.

⁸ Deci nu vă asemenați lor, că Tatăl vostru știe de ce aveți trebuință, mai înainte de a cere voi de la El.

¹În traducere literală: dreptatea voastră (adică practicarea faptelor bune, prin care omul devine drept înaintea lui Dumnezeu).

²Ipocriți, oameni care afișează o pietate falsă, fără acoperire lăuntrică; în mod curent, termenul se referă la cei din secta fariseilor.

⁹ Așadar, voi așa să vă rugați: Tatăl nostru Carele ești în ceruri, sfințească-se numele Tău;

¹⁰ vină împărăția Ta; facă-se voia Ta precum în cer așa și pe pământ.

¹¹ Pâinea noastră cea de toate zilel³ dă-ne-o nouă astăzi;

¹² și ne iartă nouă greșalel⁴ noastre precum și noi iertăm greșiților noștri;

¹³ și nu ne duce pe noi în ispită⁵, ci ne izbăvește de Cel-Rău. Că a Ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin.

¹⁴ Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel cere-sc;

¹⁵ dar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșalele voastre.

¹⁶ Iar când postiți, nu fiți posomorâți ca fățarnicii; că ei își mânjesc fețele ca să le arate oamenilor că țin post; adevăr vă grăiesc, își iau plata lor.

¹⁷ Tu însă, când postești, unge-ți capul și spală-ți fața,

³Hrana noastră zilnică I-o datorăm în primul rând lui Dumnezeu, și de la El se cade s'o cerem. „Cea spre ființă”, expresie folosită în unele versiuni, nu traduce exact cuvântul original, dar nici nu constituie o erezie; Sfinții Părinți i-au imprimat și o dimensiune duhovnicească, euharistică.

⁴Limba impune o diferențiere semantică a acestui plural. Spre deosebire de greșeli, care sunt simple erori sau abateri de la normă, greșalele înseamnă încălcarea datoriilor morale pe care oamenii le contractează nu numai față de Dumnezeu, ci și de semenii lor, atât prin răul pe care-l fac, cât și prin binele pe care nu-l fac.

⁵În înțelesul de „nu ne lăsa să cădem în ispită” sau „ferește-ne de prilejul ispitei”. De altfel, ispită nu e o cădere propriu-zisă, ci o încercare sau un examen prin care cineva poate să cadă; o probă de foc.

18 pentru ca nu oamenilor să te arăți că postești, ci Tatălui tău Care este întru ascuns; și Tatăl, Care vede întru ascuns, îți va răsplăti la arătare.

19 Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură;

20 ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia și nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură;

21 că unde-ți este comoara, acolo-ți va fi și inima!

22 Luminătorul trupului este ochiul⁶; deci, dacă ochiul tău e curat, tot trupul tău va fi luminat;

23 dar dacă ochiul tău e rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care se află'n tine este întuneric, cu cât mai mult întunericul!

24 Nimeni nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va alipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona⁷.

25 De aceea vă spun: Nu purtați grijă pentru viața voastră ce veți mânca și ce veți bea, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; oare nu este viața mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?

26 Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult altceva decât ele?

27 Și cine dintre voi, purtându-și grija, poate să-i adauge staturii sale un cot?

⁶Metaforă pentru lumina spirituală pe care o izvorăște sufletul; dacă sufletul în sine este întuneric, totul este întuneric.

⁷Mamona: demonul banului, al avariției, al egoismului, al posesiunilor materiale.

28 Iar de îmbrăcăminte de ce purtați grijă? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc,

29 dar v'o spun Eu vouă că nici Solomon, în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei!

30 Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin-credincioșilor?

31 Așadar, nu vă îngrijorați spunând: Ce vom mânca? sau: Ce vom bea? sau: Cu ce ne vom îmbrăca?

32 – deoarece pe toate acestea păgânii le caută –; că știe Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de toate acestea;

33 ci căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea vi se vor adăuga.

34 Nu purtați deci grija zilei de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. I-ajunge zilei răutatea ei!

7

Judecarea fratelui. Puterea stăruinței în rugăciune. Cele două căi. Ferirea de profeții mincinoși. Cele două temelii.

1 Nu judecați, ca să nu fiți judecați¹;

2 căci cu judecata cu care judecați, cu aceea veți fi judecați; și cu măsura cu care măsurați, cu aceea vi se va măsura.

¹Nu-i judecați pe semeni, ca să nu fiți judecați de Dumnezeu. Omul e înclinat să evalueze excesiv faptele altora și să le condamne cu ușurință, absolvindu-se pe sine. O judecată dreaptă nu e posibilă fără a cunoaște toate datele problemei; Dumnezeu este singurul judecător real, El fiind singurul care cunoaște și datele lăuntrice ale ființei omenești.

³ Cum de vezi paiul din ochiul fratelui tău, dar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?

⁴ Sau cum îi vei zice fratelui tău: Lasă-mă să-ți scot paiul din ochi!, și iată că'n ochiul tău este bârna?

⁵ Fățarnicule, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și numai atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

⁶ Nu dați cele sfint² câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfâșie.

⁷ Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide;

⁸ că oricine cere, primește; cel ce caută, află; și celui ce bate i se va deschide.

⁹ Cine oare este omul acela dintre voi căruia fiul său îi va cere pâine și el îi va da piatră?;

¹⁰ sau, de-i va cere pește, el îi va da șarpe?

¹¹ Deci, dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El!

¹² Așadar, pe toate câte vreți să vi le facă vouă oamenii, întocmai faceți-le și voi lor; că aceasta este legea și profeții³.

¹³ Intrați pe poarta cea strâmtă; că largă este poarta – și lat este drumul

² Este vorba de cărnurile sfințite după ritualul ebraic spre a fi aduse ca jertfă pe altar. Ideea întregului verset este aceea că adevărurile sfinte, dacă sunt lăsate pe seama celor ce nu pot să le înțeleagă, riscă să fie profanate și să se întoarcă împotriva celor ce nu le-au administrat cum trebuie.

³ Tot ceea ce au învățat Moise și profeții Vechiului Testament se cuprinde în această regulă de aur.

ce duce la pieire și mulți sunt cei ce intră prin el;

¹⁴ și strâmtă este poarta – și îngust este drumul ce duce la viață și puțini sunt cei ce îl află.

¹⁵ Feriți-vă de profeții mincinoși, care vin la voi în haine de oi⁴, iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori.

¹⁶ După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară se culeg struguri din spini sau smochine din mărăcini?

¹⁷ Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

¹⁸ Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune.

¹⁹ Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc.

²⁰ De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște.

²¹ Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăția cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.

²² Mulți Îmi vor spune în ziua aceea: Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am profetit? și nu în numele Tău demoni am scos? și nu în numele Tău multe minuni am făcut?

²³ Și atunci le voi mărturisi: Niciodată nu v'am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine, voi, cei ce lucrați fărădelegea!

²⁴ De aceea, tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele și le plinește⁵, i se va asemăna bărbatului înțelept care și-a clădit casa pe stâncă.

²⁵ Și a căzut ploaia și au venit puhoaietele și au suflat vânturile și au izbit în

⁴ Maeștrii minciunii, care se deghizează în învățători ai blândeții și adevărului spre a-și apropia pe cei naivi.

⁵ = Le traduce în faptă; le pune în practică.

casa aceea, dar ea n'a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă.

²⁶ Dar cel ce aude aceste cuvinte ale Mele și nu le plinește, i se va asemăna bărbatului nechibzuit care și-a clădit casa pe nisip.

²⁷ Și a căzut ploaia și au venit puhoaietele și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea și ea a căzut. Și mare i-a fost căderea!"

²⁸ Iar când Iisus a sfârșit cuvintele acestea, mulțimile erau uimite de învățătura Lui,

²⁹ că îi învăța ca unul care are putere⁶, iar nu cum îi învățau cărturarii lor.

8

Iisus vindecă un lepros, pe servul unui sutaș, pe soacra lui Petru și pe alți bolnavi; liniștește furtuna de pe mare și vindecă doi demonizați.

¹ Și coborându-Se El din munte, mulțimi numeroase au mers după El.

² Și iată un lepros, apropiindu-se, I se închina, zicând: „Doamne, dacă vrei, Tu poți să mă curățești”.

³ Și Iisus, întinzându-Și mâna, S'a atins de el, zicând: „Vreau, curățește-te!” Și îndată i s'a curățit lepra.

⁴ Și i-a zis Iisus: „Ia seama să nu spui la nimeni, ci mergi de te arată preotului și să duci darul pe care l-a rânduit Moise, să le fie lor mărturie”¹.

⁶În sensul de autoritate divină, ascendență morală.

¹Iudeii considerau că un lepros este necurat și sufletește, motiv pentru care el nu avea permisiunea de a aduce jertfe (daruri) la altar. Preoții erau singurii autorizați să constate și certi-

⁵ Pe când intra în Capernaum s'a apropiat de El un sutaș, rugându-L

⁶ și zicând: „Doamne, servul meu zace slăbănog în casă, cumplit chinându-se”.

⁷ Și Iisus i-a zis: „Voi veni și-l voi vindeca”.

⁸ Dar sutașul, răspunzând, I-a zis: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci zi numai cu cuvântul și servul meu se va tămădui.

⁹ Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun unuia: Du-te! și se duce; și altuia: Vino! și vine; și robului meu: Fă asta! și face”.

¹⁰ Auzind acestea, Iisus S'a minunat și a zis celor ce veneau după El: „Adevăr vă grăiesc, nici în Israel, n'am aflat atâta credință!

¹¹ Și vă spun Eu vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor șede la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacob în împărăția cerurilor,

¹² iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților”².

¹³ Și i-a zis Iisus sutașului: „Du-te, să-ți fie după cum ai crezut!” Și s'a însă-nătoșit servul său în ceasul acela.

—
fice dacă un om este sau nu bolnav de lepră. În cazul de față, Iisus este nu numai Tămăduitorul, dar și Cel ce-l autorizează pe fostul bolnav să-și aducă jertfa, aceasta fiindule Iudeilor dovada că omul e curat în întregimea ființei lui. De altfel, toate vindecările făcute de Iisus au și un efect spiritual.

²Avertisment dat Iudeilor, care se socoteau moștenitorii exclusivi ai făgăduinței date de Dumnezeu lui Avraam, dar care, refuzând să primească lumina Evangheliei, urmează să fie aruncați în întunericul „cel mai din afară”, adică veșnic, desăvârșit, de nepătruns, unde sufletul e complet singur, în imposibilitatea comunicării cu alte suflete.

14 Și venind Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând, prinsă de friguri.

15 Și S'a atins de mâna ei și ea s'a ridicat și Îi slujea.

16 Și făcându-se seară, I s'au adus mulți demonizați și El a scos duhurile prin cuvânt și pe toți cei bolnavi i-a vindecat,

17 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin profetul Isaia ce zice: Acesta neputințele noastre le-a luat și bolile noastre le-a purtat.³

18 Și văzând Iisus mulțimea împrejurul Său, a poruncit ucenicilor să treacă de cealaltă parte a mării.

19 Și apropiindu-se un cărturar, I-a zis: „Învățătorule, Te voi urma oriunde vei merge”.

20 Dar Iisus i-a răspuns: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului⁴ nu are unde să-Și plece capul”.

21 Un altul dintre ucenici I-a zis: „Doamne, dă-mi voie ca mai întâi să mă duc și să-l îngrop pe tatăl meu”.

22 Iar Iisus i-a zis: „Tu vino după Mine și lasă-i pe cei morți să-și îngroape morții”.⁵

23 Și intrând El în corabie, ucenicii Săi L-au urmat.

³Citat din memorie; alte cuvinte, dar același sens.

⁴Fiul Omului este un nume pe care Iisus Și-l dă singur și prin care vrea să sublinieze faptul că El este nu numai Dumnezeu, ci și persoană umană, ale cărei suferințe omenești (foamea, setea, neodihna, patimile și răstignirea) vor fi biruite prin învierea Sa din morți.

⁵Aluzie la cărturarul de alături, despre care Iisus știa că nu fusese sincer în cererea de a-L urma și pe care îl refuzase, ca pe un suflet mort și împietrit în propria-i amorțire.

24 Și, iată, furtună grea s'a făcut pe mare, încât corabia se acoperea de valuri; iar El dormea.

25 Și venind ucenicii la El, L-au trezit, zicându-I: „Doamne, mântuiește-ne, că pierim!”

26 Și Iisus le-a zis: „De ce vă este frică, puțin-credincioșilor?” Atunci S'a ridicat, a certat vânturile și marea și s'a făcut liniște mare.

27 Iar oamenii se mirau, zicând: „Cine este Acesta, că și vânturile și marea ascultă de El?...”.

28 Și trecând El dincolo, în ținutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi demonizați ieșind din morminte și atât de înfricoșători încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea.

29 Și iată că ei strigau, zicând: „Ce este nouă și Ți⁶, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Venit-ai aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?”

30 Și la o bună depărtare de ei era o turmă mare de porci care păștea.

31 Iar demonii Îl rugau, zicând: „Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci”.

32 Și El le-a zis: „Duceți-vă!” Iar ei, ieșind, s'au dus în turma de porci. Și iată, toată turma s'a repezit de pe stâncă'n mare și a pierit în apă.

33 Iar păzitorii au fugit și, ducându-se în cetate, au spus totul, și despre cele întâmplate cu demonizații.

34 Și iată, toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Iisus și, văzându-L, L-au rugat să plece din hotarele lor.

⁶Expresie ebraică cu înțelesul: Ce ai cu noi?; ce vrei să faci cu noi?; de ce te amesteci în treburile noastre? În fapt, e vocea demonilor.

9

Vindecarea paralticului din Capernaum. Chemarea lui Matei. Întrebarea despre post. Învierea fiicei lui Iair și vindecarea femeii cu scurgere de sânge. Vindecarea a doi orbi și a unui mut. Secerișul mult, secerători puțini.

1 Intrând în corabie, Iisus a trecut dincoace și a venit în cetatea S¹.

2 Și iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, i-a zis slăbănogului: „Îndrăznește, fiule, iertate fie păcatele tale!”

3 Dar unii dintre cărturari ziceau în sine lor: Acesta blasfemiază.²

4 Și Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a zis: „De ce cugetați cele rele în inimile voastre?”

5 Căci ce este mai lesne?: A zice: Iertate fie-ți păcatele!, sau a zice: Ridică-te și umblă!?

6 Dar ca să știți că puter³ are Fiul Omului pe pământ să ierte păcatele, – i-a zis atunci slăbănogului –: Ridică-te, ia-ți patul și mergi la casa ta!”

7 Și ridicându-se, s’a dus la casa sa.

8 Iar mulțimile, văzând acestea, s’au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Cel ce dă oamenilor⁴ o astfel de putere.

¹Capernaum, orașul Său de reședință, unde venea acum din Gadara.

²Insultă la adresa lui Dumnezeu, singurul Care poate ierta păcatele.

³Cuvântul în sine e mai cuprinzător: Fiul Omului are nu numai puterea de a vindeca, ci și autoritatea (dumnezeiască) de a ierta.

⁴În gândirea Evanghelistului, pluralul acesta profetic se referă la slujitorii Bisericii (apostoli, episcopi, preoți), investiți de Iisus cu puterea de a ierta păcatele (Mt 18, 18).

9 Și trecând Iisus de acolo, a văzut un om care ședea la vamă⁵, cu numele Matei, și i-a zis: „Vino după Mine!” Și, ridicându-se, a mers după El.

10 Și pe când ședea El la masă în casa acestuia, iată mulți vameși și păcătoși⁶ au venit și au șezut la masă împreună cu Iisus și cu ucenicii Săi.

11 Și văzând fariseii, le-au zis ucenicilor Săi: „De ce mănâncă Învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?”

12 Și auzind El, le-a grăit: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi.

13 Așadar, mergeți și învățați-vă ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă; că n’am venit să-i chem pe cei drepti la pocăință, ci pe cei păcătoși”.

14 Atunci au venit la El ucenicii lui Ioan, zicând: „Pentru ce noi și fariseii postim mult, iar ucenicii Tăi nu postesc?”

15 Și Iisus le-a zis: „Pot oare nuntașii să se întristeze câtă vreme mirele este cu ei? Dar vor veni zilele când mirele va fi luat de la ei și atunci vor posti⁷.”

16 Nimeni nu pune petic de postav nou la o haină veche, căci peticul trage de haină și se face o ruptură mai rea;

17 nici nu pune vin nou în burdufuri vechi, că altfel burdufurile crapă, vinul se varsă și burdufurile se pierd; ci vinul cel nou se pune în burdufuri noi și se păstrează amândouă”.

⁵În calitate de vameș, funcționar public pentru colectarea taxelor și impozitelor.

⁶Păcătoși publici, rău famați prin moravuri sau profesie, declasați ai societății, considerați drept ființe impure care, printre altele, nu respectau regulile impuse de Lege cu privire la mâncăruri.

⁷Aluzie limpede la patimile și moartea lui Iisus; text pe care se întemeiază, în principal, Postul cel mare sau Păresimile, ca ținută de doliu pentru absența – de până la înviere – a Mirelui

18 Pe când le spunea El acestea, iată că un dregător⁸, venind, I s'a închinat, zicând: „Fiica mea a murit de curând; ci, venind, pune mâna Ta pe dânsa și va trăi”.

19 Atunci Iisus, ridicându-Se, a mers după el împreună cu ucenicii Săi.

20 Și iată, o femeie care de doisprezece ani avea scurgere de sânge, s'a apropiat de El și, fiind în spatele Lui, s'a atins de poala hainei Sale;

21 că zicea în sinea ei: „Doar să mă ating de haina Lui și mă voi vindeca”⁹.

22 Iar Iisus, întorcându-Se și văzându-o, i-a zis: „Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit!” Și din ceasul acela femeia s'a tămăduit.

23 Și venind Iisus la casa dregătorului și văzând pe cântăreții din flaut și mulțimea tulburată, a zis:

24 „Depărtați-vă, căci copila n'a murit, ci doarme”. Dar ei râdeau de El.

25 Iar după ce mulțimea a fost scoasă afară, El a intrat, a luat-o pe copilă de mână și ea s'a ridicat.

26 Și s'a răspândit această veste în tot ținutul acela.

27 Și plecând Iisus de acolo, doi orbi se țineau după El și strigau și ziceau: „Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David!”

⁸De la Mc 5, 22 și Lc 8, 41 știm că acesta se numea Iair și că era mai-marele sinagogii, deci un demnitar cu funcție religioasă și socială, dar fără să fi fost preot.

⁹Printr'o lungă și neîntreruptă tradiție, gestul femeii de a se atinge de marginea hainei lui Iisus este repetat de mulți din credincioșii noștri care se ating de veșmintele preotului atunci când acesta iese cu Cinstitele Daruri; în unele părți, la sfârșitul Liturghiei preotul este rugat să-și dezbrace veșmintele pe capul bolnavului.

28 După ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebat: „Credeți că pot să fac Eu aceasta?” Ei I-au zis: „Da, Doamne!”

29 Atunci S'a atins de ochii lor zicând: „Fie vouă după credința voastră!”

30 Și s'au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: „Luați seama, să nu știe nimeni”.

31 Dar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela.

32 Și plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon.

33 Și scoțându-i-se demonul, mutul a vorbit. Iar mulțimile se minunau, zicând: „Așa ceva niciodată nu s'a arătat în Israel!”

34 Dar fariseii ziceau: „Cu domnul demonilor îi scoate pe demoni”.

35 Și Iisus străbătea toate orașele și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor.

36 Și văzând El mulțimile, I S'a făcut milă de ele, că erau necăjite și rătăcite ca niște oi care n'au păstor.

37 Atunci le-a zis ucenicilor Săi: „Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini.

38 Rugați-L deci pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său”.

10

Numele celor doisprezece apostoli; trimiterea lor la propovăduire. A-L mărturisi pe Hristos în fața oamenilor.

¹ Și chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor puter¹ asupra duhurilor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască toată boala și toată neputința.

² Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: Întâi Simon, cel numit Petru, apoi Andrei, fratele lui; Iacob al lui Zevedeu și Ioan, fratele lui;

³ Filip și Bartolomeu, Toma și Matei vameșul, Iacob al lui Alfeu și Levi ce se zice Tadeu;

⁴ Simon Canaaneanul și Iuda Iscarioteanul, cel ce L-a și vândut.

⁵ Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le acestea: „În calea păgânilor să nu mergeți și'n cetate de Samarineni să nu intrați²;

⁶ ci mai degrabă mergeți la oile cele pierdute ale casei lui Israel³.

⁷ Și mergând, propovăduiți grăindu-le: S'a apropiat împărăția cerurilor!

⁸ Pe cei bolnavi tămăduiți-i; pe cei morți înviați-i; pe cei leproși curățiți-i; pe demoni scoateți-i afară; în dar ați primit, în dar să dați.

⁹ Să nu aveți nici aur, nici argint, nici bani în cingătorile voastre;

¹⁰ nici traistă pe drum, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiag; că vrednic este lucrătorul de hrana sa.

¹Și aici, prin „putere” se înțelege nu capacitate sau îndemânare, adică ceva ce se poate învăța, ci autoritatea divină pe care apostolii urmează s'o exercite.

²Interdicție tactică: la începutul misiunii lor, apostolii nu trebuiau să pară în fața Iudeilor că s'au „spurcat” cu păgânii și Samarinenii.

³Expresie biblică frecventă; ca moștenitor direct al alegerii și făgăduințelor divine, poporul lui Israel era primul căruia să i se ofere șansa mântuirii.

¹¹ Și în orice oraș sau sat veți intra, cercetați cine este vrednic în el și rămâneți acolo până ce veți pleca.

¹² Și intrând în casă, urați-i zicând: Pace casei acesteia!

¹³ Și dacă este casa aceea vrednică, pacea voastră să vină peste ea; dar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi.⁴

¹⁴ Dacă cineva nu vă va primi, nici nu vă va asculta cuvintele, ieșind din casa sau din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voastre.

¹⁵ Adevăr vă grăiesc, în ziua judecății mai ușor îi va fi pământului Sodomei și Gomorei decât cetății aceleia.

¹⁶ Iată, Eu vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor; fiți dar înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii.

¹⁷ Feriți-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna soboarelor, și'n sinagogile lor vă vor biciui.

¹⁸ Din pricina Mea veți fi duși înaintea conducătorilor și a regilor, ca să le fiți mărturie lor și păgânilor.

¹⁹ Iar când vă vor da în mâna lor, nu vă îngrijorați de cum sau ce veți vorbi, că în ceasul acela vi se va da vouă ce să vorbiți;

²⁰ fiindcă nu voi sunteți cei ce vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru este Cel ce grăiește întru voi.

²¹ Și va da frate pe frate la moarte și tată pe fiu și se vor scula copiii împotriva părinților și-i vor ucide.

²² Și veți fi urâți de toți din pricina numelui Meu; dar cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.

⁴În gândirea biblică, pacea este un dar concret care poate fi oferit sau retras în funcție de vrednicia sau nevrednicia beneficiarului.

23 Iar când vă vor prigoni în cetatea aceasta, fugiți în cealaltă; adevăr vă grăiesc: nu veți isprăvi de mers prin cetățile lui Israel până ce va veni Fiul Omului.⁵

24 Nu este ucenic mai mare decât învățătorul său, nici slugă mai mare decât stăpânul ei.

25 Destul îi este ucenicului să fie ca învățătorul său și slugii ca stăpânul ei. Dacă pe stăpânul casei l-au numit Belzebul, cu cât mai mult pe casnicii lui?

26 Deci nu vă temeți de ei, că nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.

27 Ceea ce vă spun Eu la întuneric, spuneți voi la lumină; și ceea ce auziți la ureche, propovăduiți de pe acoperișurile caselor!

28 Nu vă temeți de cei ceucid trupul, dar sufletul nu pot să-l ucidă; ci mai degrabă temeți-vă de acela care poate ca și sufletul și trupul să le piardă în gheena.

29 Nu se vând oare două vrăbii pe un ban? Și nici una din ele nu va cădea pe pământ fără știrea Tatălui vostru.

30 Vouă însă toți perii capului vă sunt numărați.

31 Așadar, nu vă temeți; voi sunteți cu mult altceva decât vrăbiile.

32 Pe cel ce Mă va mărturisi pe Mine în fața oamenilor, îl voi mărturisi și Eu în fața Tatălui Meu Care este în ceruri;

33 dar de cel ce se va lepăda de Mine în fața oamenilor, de acela Mă voi lepăda

⁵Previziunea nu se referă la sfârșitul lumii, ci la dărâmarea Ierusalimului și a templului (profețită de Iisus în Mt 24, 12), eveniment ce avea să se petreacă în anul 70.

și Eu în fața Tatălui Meu Care este în ceruri.

34 Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace, ci sabie.

35 Căci am venit să-l despart pe fiu de tatăl său, pe fică de mama sa, pe noră de soacra ei.

36 Și dușmanii omului sunt casnicii lui.⁶

37 Cel ce-și iubește pe tatăl său ori pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine; cel ce-și iubește pe fiul său ori pe fica sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine.

38 Și cel ce nu-și ia crucea sa și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine.

39 Cel ce și-a câștigat viața, O va pierde; iar cel ce și-a pierdut viața pentru Mine, acela O va câștiga⁷.

40 Cel ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește; și cel ce Mă primește pe Mine Îl primește pe Cel ce M'a trimis pe Mine.

41 Cel ce primește profet în nume de profet, răsplată de profet va primi; și cel ce primește pe un drept în nume de drept, răsplata dreptului va primi.

42 Și cel ce în nume de ucenic va da de băut numai un pahar cu apă rece unuia din aceștia mici⁸, adevăr vă grăiesc: Nu-și va pierde răsplata”.

⁶Așa cum profetise Dreptul Simeon (vezi Lc 2, 34), Iisus avea să fie un semn al contradicției, prin inerentele dispute și rupturi provocate de opțiunile oamenilor.

⁷Joc semantic între viața biologică trecătoare și viața veșnică a sufletului.

⁸Profeti, apostoli, misionari de orice fel, mici și neînsemnați în aparență, dar cu mare pondere în balanța comportamentului față de ei al celor ce lucrează ca ucenici – aderenți, următori, credincioși, mărturisitori – ai lui Iisus Hristos.

11

Trimișii lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Cetățile nepocăite. Laudă Tatălui. Chemarea către cei împovărați.

¹ După ce a isprăvit Iisus de dat aceste porunci celor doisprezece ucenici ai Săi, a plecat de acolo pentru ca să învețe și să propovăduiască prin cetățile lor.

² Și auzind Ioan în închisoare despre faptele lui Hristos și trimițând la El pe doi dintre ucenicii săi, I-a zis:

³ „Tu ești Cel ce trebuie să vină, sau pe altul să așteptăm?”¹

⁴ Și Iisus, răspunzând, le-a zis: „Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan cele ce auziți și vedeți:

⁵ orbii văd și șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește;

⁶ și fericit este acela care nu se va poticni întru Mine”.²

⁷ Iar după plecarea lor, Iisus a început să le vorbească mulțimilor despre Ioan: „Ce-ați ieșit să vedeți în pustie?: O trestie clătinată de vânt?...

⁸ Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Un om îmbrăcat în haine moi?... Iată, cei ce poartă haine moi sunt în casele regilor!

⁹ Dar ce-ați ieșit să vedeți?: Un profet?... Da, v’o spun Eu vouă, și mai

¹Întrebarea exprimă nedumerirea lui Ioan că faptele lui Iisus îl arată numai pe Mielul anunțat la Iordan, nu și pe Justițiarul Care ține în mână securea și lopata pedepsitoare. Într’adevăr, răspunsul lui Iisus îl atestă numai ca Miel, Cel ce a venit să mântuiască lumea, nu s’o judece (In 3, 17). Judecătorul va veni și El, dar la sfârșitul veacurilor.

²A cărui încredere în faptele lui Iisus nu se va clătina.

mult decât un profet.

¹⁰ Căci acesta este cel despre care s’a scris: Iată, Eu îl trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care-Ți va pregăti calea de dinaintea Ta.

¹¹ Adevăr vă grăiesc: Între cei născuți din femei nu s’a ridicat unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuși, cel mai mic întru împărăția cerurilor este mai mare decât el.³

¹² Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăția cerurilor se ia prin asalt, iar cei ce dau asaltul o cuceresc.⁴

¹³ Că toți profeții și legea au profetizat până la Ioan.

¹⁴ Și dacă vreți s’o primiți: el este Ilie, cel ce va să vină.⁵

¹⁵ Cel ce are urechi de auzit, să audă!

¹⁶ Dar cu cine voi asemăna neamul acesta?⁶ Este asemenea copiilor care șed în piețe și strigă unii către alții,

¹⁷ zicând: Din fluiet v’am cântat și n’ați jucat; de jale v’am cântat și nu v’ați jelit.

¹⁸ Că a venit Ioan, nici mâncând, nici bând, și spun: are demon... .

¹⁹ A venit Fiul Omului, mâncând și bând, și spun: Iată om mândăcios și

³Ioan este corolarul și încheierea Vechiului Testament, cel ce anunță și pregătește împărăția cerurilor, dar nu el o și începe; el continuă să rămână puntea de tranziție între ceea ce a fost și ceea ce va fi. E rațiunea pentru care ultimul de sub Har e mai mare decât primul de sub Lege.

⁴Împărăția cerurilor se obține prin luptă împotriva obstacolelor de tot felul, de la puterile întinericului până la propriile noastre păcate.

⁵Aluzie la profeția lui Maleahi (4, 4) prin care se făgăduia trimiterea lui Ilie ca premergător al zilei Domnului. Hiperbolă folosită de Iisus ca ultim argument pentru importanța și măreția lui Ioan.

⁶Ca și în alte împrejurări, cuvântul „neam” nu înseamnă nație sau etnie, ci generație; contemporanii lui Iisus.

băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoșilor!... Dar înțelepciunea s'a dovedit dreaptă din faptele ei”.

20 Atunci a început Iisus să mustre orașele în care se făcuseră cele mai multe din minunile Sale, că nu s'au pocăit:

21 „Vai ție, Horazine! Vai ție, Betsaido! Că dacă în Tir și în Sidon s'ar fi făcut minunile ce s'au făcut în voi, de mult s'ar fi pocăit în sac și'n cenușă.

22 Dar vă spun Eu vouă: Tirului și Sidonului le va fi în ziua judecării mai ușor decât vouă!

23 Și tu, Capernaume, înălțatu-te-ai oare pân'la cer?: pân'la iad te vei coborî; că dacă s'ar fi făcut în Sodoma minunile ce s'au făcut în tine, până astăzi ar fi rămas.

24 Dar vă spun Eu vouă că pământului Sodomei îi va fi în ziua judecării mai ușor decât ție!”

25 În vremea aceea, luând Iisus cuvântul, a zis: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor.

26 Da, Părinte, că așa ai binevoit Tu.

27 Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și nimeni nu-L cunoaște pe Fiul decât numai Tatăl, și nici pe Tatăl nu-L va cunoaște nimeni decât numai Fiul și cel căruia va vrea Fiul să-i descopere.

28 Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni!

29 Luați jugul Meu asupra voastră; și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre!

30 Că jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară”.

12

Spicele culese sâmbăta. Vindecarea făcută sâmbăta. Blasfemia împotriva Sfântului Duh. Adevăratele rude ale lui Iisus.

1 În vremea aceea mergea Iisus printre holde într'o zi de sâmbătă, iar ucenicii Săi au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănânce.

2 Văzând aceasta, fariseii au zis către El: „Iată, ucenicii tăi fac ceea ce nu se cuvine să facă sâmbăta”.

3 Iar El le-a zis: „Oare n'ați citit ce a făcut David când a flămânzit, el și cei ce erau cu el?,

4 cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a mâncat pâinile punerii-înainte, care nu-i erau îngăduite lui să le mănânce, nici celor ce erau cu el, ci numai preoților?

5 Sau n'ați citit în lege că preoții în templu calcă sâmbăta în zi de sâmbătă și sunt fără vină?

6 Ci v'o spun Eu vouă că aici este Unul mai mare decât templul!

7 Dacă știți ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă, n'ați fi osândit pe cei nevinovați.

8 Că Fiul Omului este Domn al sâmbetei”.¹

9 Și plecând de acolo, a venit în sinagoga lor.

10 Și iată un om care avea o mână uscată. Și L-au întrebat, zicând: „Este

¹Sâmbăta (Sabatul), după Legea Veche, era zi de odihnă, dar fariseii ajunseseră să interpreteze și să aplice legea nu în spiritul, ci în litera ei, fapt reprob de Iisus în repetate rânduri. Iisus reprezintă desființarea Sabatului, ca a multor prescripții formale, și instaurarea libertății de sub har.

oare îngăduit să vindeci în zi de sâmbătă?”... Ca să-L învinuiască.

11 Iar El le-a răspuns: „Cine va fi între voi omul care va avea o oaie și, de va cădea ea sâmbăta în groapă, nu o va apuca și o va scoate afară?”

12 Cu cât mai prețios decât oaia este omul! Așa că îngăduit este să faci bine sâmbăta”.

13 Atunci i-a zis omului: „Întinde-ți mâna!” El a întins-o și ea și-a revenit, sănătoasă ca și cealaltă.

14 Iar fariseii, ieșind din sinagogă, au făcut sfat împotriva-I, ca să-L piardă.

15 Iisus însă, dându-Și seama, a plecat de acolo. Și mulți au venit după El și pe toți i-a vindecat.

16 Dar le-a poruncit să nu-L dea în vileag,

17 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia profetul, care zice:

18 Iată Fiul Meu² pe Care L-am ales, Iubitul Meu, întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El și judecată neamurilor va vesti.

19 Nu Se va certa, nici nu va striga, nici nu va umili pe nimeni și nu va auzi glasul.

20 Trestie strivită nu va frânge și feștilă pâlâpândă nu va stinge până ce nu va duce judecata la biruință;

21 și în numele Lui vor nădăjdi neamurile.

²Profetul Isaia, 42, 1-4 (citat din memorie), se referă la Iacob ca „serv” al Domnului, titlu de noblețe în Vechiul Testament, demnitar sacru care împlinește voia Stăpânului nu prin constrângere, ci prin consens. Raportând profeția la Iisus, Evanghelistul Matei Îl are în minte pe Fiul; Acesta, tot prin consens, I Se face Tatălui „ascultător până la moarte” (Flp 2, 8), împlinindu-l voia de a Se întrupa spre mântuirea omului.

22 Atunci au adus la El un demonizat orb și mut și l-a vindecat, încât cel orb și mut vorbea și vedea.

23 Iar mulțimile toate se mirau, zicând: „Oare nu este Acesta Fiul lui David?”

24 Fariseii însă, auzind, ziceau: „Acesta nu-i scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor”.

25 Iar Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a zis: „Orice împărăție care se dezbină în sinea ei se pustiește, și oricare cetate sau casă care se dezbină în sinea ei nu va dăinui.

26 Și dacă Satana îl scoate pe Satana, s'a dezbinat în sinea lui, dar atunci, cum va dăinui împărăția lui?”

27 Și dacă Eu îi scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

28 Dar dacă Eu îi scot pe demoni cu Duhul lui Dumnezeu, iată că împărăția lui Dumnezeu a ajuns la voi!

29 Sau cum poate cineva să intre în casa unui om tare și să-i răpească lucrurile, dacă mai întâi nu-l va lega pe cel tare și pe urmă să-i prade casa?”

30 Cel ce nu este cu Mine e împotriva Mea, iar cel ce nu adună cu Mine, risipește.

31 De aceea vă spun: Orice păcat și orice blasfemie li se va ierta oamenilor, dar blasfemia împotriva Duhului Sfânt nu li se va ierta.

32 Cel ce va grăi cuvânt împotriva Fiului Omului va fi iertat; dar cel ce va grăi împotriva Duhului Sfânt nu va fi iertat nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

33 Ori spuneți pom bun și roadă bună, ori spuneți pom rău și roadă rea; că după roadă se cunoaște pomul.

34 Pui de vipere, cum puteți să grăiți cele bune, de vreme ce sunteți răi? Că din prisosul inimii grăiește gura.

35 Omul bun, din comoara lui cea bună le scoate pe cele bune; pe când omul rău, din comoara lui cea rea le scoate pe cele rele.

36 Vă spun Eu vouă că pentru orice vorbă deșartă pe care o vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecării.³

37 Căci din cuvintele tale te vei îndreptăți⁴ și din cuvintele tale vei fi osândit⁵.

38 Atunci I-au răspuns unii dintre cărturari și farisei: „Învățătorule, vrem să vedem un semn de la tine”⁵...

39 Iar El, răspunzând, le-a zis: „Neam viclean și desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, în afară de semnul lui Iona profetul.

40 Că precum a fost Iona în pântecul chitului trei zile și trei nopți, tot așa va fi și Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți.

41 Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi, căci ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată, aici e mai mult decât Iona!

42 Regina de la miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta și-l va osândi, căci ea a venit de la marginile pământului ca să asculte înțelep-

³Orice cuvânt de defăimare, insultă, calomnie, dar și vorbe fără rost, care nu duc la nimic bun.

⁴= Vei fi îndreptățit să beneficiezi de mila, iertarea și harul lui Dumnezeu.

⁵Un semn extraordinar, o minune prin care Iisus să le dovedească fariseilor că autoritatea cu care le vorbește are și o manifestare concretă. Iisus nu înțelege să răspundă la provocare; semnul va fi propria Sa înviere, pe care o anunță parabolic prin citarea lui Iona.

ciunea lui Solomon; și iată, aici e mai mult decât Solomon!

43 Iar când duhul necurat a ieșit din om, umblă prin locuri fără apă și caută odihnă și nu găsește,

44 apoi zice: Mă voi întoarce în casa mea din care am ieșit; și, venind, o află golită, măturată și împodobită.

45 Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el; și ele intră și locuiesc acolo; și starea de pe urmă a omului aceluia se face mai rea decât cea dintâi. Așa va fi și cu neamul acesta viclean”.

46 În timp ce El încă le vorbea mulțimilor, iată că mama și frații Lui⁶ stăteau

⁶Cuvântul grecesc **adelfoi** (ca și ebraicul **achiyim**) înseamnă nu numai frați, în înțelesul propriu, ci și rude apropiate, în special veri. Așa trebuie înțeles în textul de față, ca și în Mc 3, 32; 6, 3; Lc 8, 19-21; In 2, 12; 7, 3-5; FA 1, 14; 1 Co 9, 5; Ga 1, 19, unde se vorbește de „frații” Domnului. Limbajul biblic se cere abordat nu numai filologic, ci și în dimensiunea lui interioară. Iisus are doar 12 ani când mama Sa Îl află în templu (Lc 2, 41-49). Deși ea știe cel mai bine că nu Iosif este tatăl Lui, Îi spune: „Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat”. Cuvântul, astfel rostit în planul social și juridic, este „prins din zbor” de Iisus, Care îl transferă imediat în planul duhovnicesc și-l majusculează: „Întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu”. Văzut din două perspective diferite, același cuvânt are un conținut diferit (tată-Tată). Același transfer se petrece în cuvântul frați din textul de față. Verii Îi sunt prezentați lui Iisus ca frați reali (deși nu sunt, ca și în cazul lui Iosif), dar El atestă imediat o altă realitate fraternă, în plan spiritual (versetele următoare). În nici un caz nu se poate presupune că Iisus Își reneagă familia. Cât despre mama Sa (a cărei realitate, desigur, nu poate fi negată), ea devine garanție și exemplu suprem al aceluiași transfer duhovnicesc, precum în împrejurarea relatată de Evanghelistul Luca (11, 27-28) când Iisus îi conferă maternității un sens spiritual generalizat. Așadar, „frații” Domnului nu sunt frați de sânge. Rigoarea filologică a unor exegeți – atunci când sunt de bună credință – duce deseori la soluții simpliste și simplificatoare. (Vezi și „Introduce-

afară, căutând să vorbească cu El.

47 Cineva I-a zis: „Iată, mama și frații Tăi stau afară, căutând să-Ți vorbească”.

48 Iar El i-a răspuns celui ce-I vorbea: „Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?”

49 Și întinzându-Și mâna către ucenicii Săi, a zis: Iată-i pe mama Mea și pe frații Mei!

50 Că tot cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela Îmi este frate și soră și mamă”.

13

Șapte parabole despre împărăția cerurilor. Iisus nu este primit în patria Sa.

1 În ziua aceea a ieșit Iisus din casă și S'a așezat pe țărmul mării.¹

2 Și s'au adunat la El mulțimi numeroase, așa încât El a intrat în luntre și stătea în ea și toată mulțimea ședea pe țărm.

3 Și multe lucruri le-a grăit El în parabol², zicând: „Iată, ieșit-a semănătorul să semene.

4 Și pe când semăna, unele semințe au căzut lângă drum și au venit păsările și le-au mâncat.

5 Altele au căzut pe loc pietros, unde n'aveau pământ mult, și au răsărit de'ndată, pentru că n'aveau pământ adânc;

rea la epistolele sobornicești”).

¹S'a așezat să învețe.

²Parabolă: pildă, istorioară despre întâmplări din viața zilnică, obișnuite, la îndemâna oricui, dar cu înțelesuri ascunse; poveste cu tâlc.

6 dar când s'a ridicat soarele s'au ofilit și, neavând rădăcină, s'au uscat.

7 Altele au căzut între spini și spinii au crescut și le-au înăbușit.

8 Altele au căzut pe pământul cel bun și au dat roadă: una o sută, alta șazeci, alta treizeci.

9 Cel ce are urechi de auzit, să audă!”

10 Și apropiindu-se ucenicii, I-au zis: „De ce le vorbești în parabole?”

11 Iar El, răspunzând, le-a zis: „Pentru că vouă vi s'a dat să cunoașteți tainele împărăției cerurilor, dar acestora nu li s'a dat.

12 Căci celui ce are i se va da și-i va prisosi, dar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce are.³

13 De aceea le vorbesc în parabole, că ei văd fără să vadă și aud fără să audă și nici să înțeleagă.

14 Și se plinește cu ei profeția lui Isaia care zice: Cu auzul veți auzi, dar nu veți înțelege, și cu privirea veți privi, dar nu veți vedea.

15 Căci inima acestui popor s'a împietrit și urechile lor greu aud și ochii lor s'au închis, ca nu cumva cu ochii să vadă și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să-și revină și Eu să-i vindec.

16 Dar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

17 Că adevăr vă grăiesc: mulți profeți și drepti au dorit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut, și să audă ceea ce auziți voi, și n'au auzit.

³Celui ce posedă Legea Veche și se arată disponibil pentru mai mult, i se va da și cea Nouă; dar celui ce se dovedește incapabil să meargă mai departe îi rămâne doar Legea Veche, care însă, prin ea însăși, nu mai valorează nimic. Principiul e valabil și pentru creștini.

18 Așadar, ascultați parabola semănătorului:

19 La cel ce aude cuvântul împărăției și nu-l înțelege, vine Cel-Rău și răpește ceea ce s'a semănat în inima lui; aceasta e sămânța semănată lângă drum.

20 Iar cea semănată pe loc pietros este cel care aude cuvântul și-l primește de'ndată cu bucurie,

21 dar neavând rădăcină în sine, ține până la o vreme; și întâmplându-se ne-caz sau prigoană din pricina cuvântului, îndată se poticnește.

22 Cea semănată între spini este cel care aude cuvântul, dar grija lumii acesteia și înșelăciunea avuției înăbușă cuvântul și-l face neroditor.

23 Iar sămânța semănată în pământ bun este cel ce aude cuvântul și-l înțelege, aduce roadă și face unul o sută, altul șazeci, altul treizeci”.

24 Altă parabolă le-a pus lor înainte, zicând: „Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu omul care a semănat sămânță bună în țarina sa.

25 Dar pe când oamenii dormeau, a venit vrăjmașul și a semănat neghină printre grâu și s'a dus.

26 Iar dacă a crescut paiul și a făcut rod, atunci s'a arătat și neghina.

27 Și venind slugile stăpânului casei, i-au zis: Doamne, oare n'ai semănat tu sămânță bună în țarina ta? De unde dar are neghină?

28 Și el le-a răspuns: Un om vrăjmaș a făcut asta. Iar slugile i-au zis: Vrei deci să ne ducem și s'o plivim?

29 El însă a zis: Nu, ca nu cumva plivind neghina să smulgeți odată cu ea și grâul.

30 Lăsați-le să crească împreună până la seceriș; iar la vremea secerișului voi zice secerătorilor: Strângeți mai întâi neghina și legați-o în snopi ca s'o ardem; iar grâul adunați-l în hambarul meu”.

31 O altă parabolă le-a pus înainte, zicând: „Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu grăuntele de muștar pe care l-a luat un om și l-a semănat în țarina sa.

32 Acesta este mai mic decât toate semințele, dar când a crescut este mai mare decât toate legumele și se face pom, încât vin păsările cerului și se sălășluiesc în ramurile lui”.

33 Le-a spus o altă parabolă: „Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu aluatul pe care l-a luat o femeie și l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată”.

34 Pe toate acestea le-a grăit Iisus mulțimilor în parabole, și fără parabole nimic nu le grăia,

35 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin profetul care zice: În parabole îmi voi deschide gura, spune-voi pe cele ascunse de la'ntemeierea lumii.

36 Atunci, lăsând mulțimile, a venit în casă; și ucenicii Lui s'au apropiat de El, zicând: „Lămurește-ne parabola neghinei din țarină”.

37 Iar El, răspunzând, le-a zis: „Cel ce seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului,

38 iar țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii Celui-Rău.

39 Vrăjmașul care a semănat-o este diavolul; secerișul este sfârșitul veacului, iar secerătorii sunt îngerii.

40 Și după cum se strânge neghina și se

arde în foc, așa va fi la sfârșitul veacului.

41 Fiul Omului îi va trimite pe îngerii Săi și ei vor strânge din împărăția Lui toate pietrele de poticnire și pe cei ce fac fărădelegea,

42 și-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

43 Atunci cei dreپți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cel ce are urechi de auzit, să audă!

44 Asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu o comoară ascunsă în țarină, pe care a găsit-o un om și a tănuit-o; și de bucuria ei se duce și vinde tot ce are și cumpără țarina aceea.

45 Se mai aseamăna împărăția cerurilor cu un neguțator care caută mărgăritare bune;

46 și aflând un mărgăritar de mare preț, s'a dus, a vândut toate câte avea și l-a cumpărat.

47 Se mai aseamăna împărăția cerurilor cu un năvod aruncat în mare și care adună tot felul de pești;

48 iar când s'a umplut, l-au tras pescării la mal și au șezut și au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-au aruncat afară.

49 Așa va fi la sfârșitul veacului: vor ieși îngerii și vor despărți pe cei răi din mijlocul celor dreپți⁴

50 și-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

⁴Propoziție defectuoasă gramatical, dar corectă teologic: Cei răi vor fi nu numai separați de cei buni, ci și despărțiți între ei, izolați individual; în iad ar putea să existe comunitate, nu însă și comuniune.

51 Înțeles-ați toate acestea?" Zis-au Lui: „Da, Doamne!”

52 Iar El le-a zis: „De aceea, orice cărturar cu învățatură despre împărăția cerurilor este asemenea unui om gospodar care scoate din vistieria sa noi și vechi”.⁵

53 Și după ce Iisus a sfârșit aceste parabole, a plecat de acolo.

54 Și venind în patria Sa, îi învăța în sinagoga lor, încât ei erau uimiți și ziceau: „De unde are el înțelepciunea aceasta și puterile?”

55 Oare nu este acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama sa Maria și frații săi Iacob și Iosif și Simon și Iuda?

56 Și surorile lui, oare nu sunt toate la noi? Deci, de unde are el toate acestea?”...

57 Și se poticneau întru El⁶. Iar Iisus le-a zis: „Un profet nu e disprețuit decât în patria sa și în casa lui”.

58 Și n'a făcut acolo multe minuni, din pricina necredinței lor.

14

Tăierea capului lui Ioan Botezătorul. Înmulțirea pâinilor. Umblarea pe mare. Vindecarea bolnavilor prin simpla atingere.

¹ În vremea aceea, tetrarhul Irod¹ a auzit de faima lui Iisus.

⁵E vorba de cărturarul creștin, posesor atât al Legii Vechi cât și al celei Noi, ambele făcând parte din una și aceeași vistierie.

⁶Prezența lui Iisus le devenise prilej de poticnire, piatră de scandal.

¹Irod Antipa, guvernatorul Galileii, fiul lui Irod cel Mare. După ce-și alungase prima soție, s'a căsătorit cu cumnata sa Irodiada (care, de altfel, îi era și nepoată) în timp ce fratele lui încă trăia.

2 Și le-a zis slujitorilor săi: „Acesta este Ioan Botezătorul; el s'a sculat din morți și de aceea se fac minuni prin el”.

3 Că Irod, prinzându-l pe Ioan, îl legase și-l pusese în temniță, din pricina Irodiadei, soția lui Filip, fratele său;

4 pentru că Ioan îi zicea: „Nu-ți este îngăduit s'o ai de soție”.

5 Și voind să-l ucidă, s'a temut de mulțime, că-l socoteau profet.

6 Dar prăznuind Irod ziua sa de naștere, fiica Irodiadei² a jucat în fața oaspeților și i-a plăcut lui Irod.

7 Pentru aceasta, cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orice va cere.

8 Iar ea, îndemnată fiind de mama ei, i-a zis: „Dă-mi aici, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul”.

9 Și regele s'a întristat, dar din pricina jurământului și a celor ce ședeau la masă cu el, a poruncit să i se dea.

10 Și a trimis și a tăiat capul lui Ioan, în temniță.

11 Și capul lui Ioan a fost adus pe tipsie și dat fetei, iar ea l-a dus mamei sale.

12 Și venind ucenicii lui, i-au luat trupul și l-au înmormântat și s'au dus să-I dea de știre lui Iisus.

13 Și auzind Iisus, a plecat de acolo cu corabia la loc singuratic; dar mulțimile, aflând, au venit după El, pe jos, din cetăți.³

14 Și ieșind, a văzut mulțime mare și I s'a făcut milă de ei și le-a vindecat bolnavii.

15 Iar când s'a făcut seară, ucenicii s'au apropiat de El și I-au zis: „Locul este

pustiu și iată că vremea a trecut; dă drumul mulțimilor ca să se ducă prin sate să-și cumpere de mâncare”.

16 Iisus însă le-a răspuns: „Nu trebuie să se ducă; dați-le voi să mănânce”.

17 Iar ei I-au zis: „Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești”.

18 Și El a zis: „Aduceți-Mi-le aici!”

19 Și poruncind mulțimii să se așeze pe iarba și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat; și, frângând, a dat ucenicilor pâinile; iar ucenicii, mulțimilor.

20 Și au mâncat toți și s'au saturat; și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline.

21 Iar cei ce mâncaseră erau ca la cincii de bărbați, afară de femei și de copii.⁴

22 Și îndată Iisus i-a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor.

23 Și dând drumul mulțimilor, S'a suit în munte, ca să Se roage în deosebi⁵. Și făcându-se seară, era singur acolo.

24 Iar corabia era la multe stadii departe de țărm, fiind învăluită de valuri, căci vântul era împotriva.

⁴Minunea se leagă launtric, duhovnicește, cu evenimentele similare din Vechiul Testament, precum mana din pustie (Iș 16) sau untdelemnul lui Elisei (4 Rg 4, 1-7) și-L prefigurează pe Hristos ca Pâine a Vieții (In 6, 35), hrana euharistică. Într'o rugăciune liturgică asupra Trupului euharistic al Domnului se spune: „Mielul lui Dumnezeu (...) Cel ce Se mănâncă pururea și niciodată nu Se sfârșește”.

⁵Să Se roage nu numai singur, ci și în mod special, așa cum o face mai ales în pragul marilor evenimente din viața Sa, păstrând astfel permanenta comuniune cu Tatăl.

²De la Iosif Flaviu știm că se numea Salomeea.

³Mergând de-a lungul țărmului, după corabia ce se mișca în larg.

25 Iar la a patra strajă din noapte⁶, Iisus a venit la ei umblând pe mare.

26 Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s'au înspăimântat, zicând că este nălucă, și de frică au strigat.

27 Dar El le-a vorbit îndată, zicând: „Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți!”

28 Iar Petru, răspunzând, a zis: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă”.

29 El i-a zis: „Vino!” Iar Petru, coborându-se din corabie, a mers pe apă și a venit la Iisus.

30 Dar văzând vântul puternic, s'a înfricoșat și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: „Doamne, scapă-mă!”

31 Iar Iisus, întinzându-Și îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: „Puțin credinciosule, de ce te-ai îndoit?”

32 Și suindu-se ei în corabie, vântul s'a potolit.

33 Iar cei din corabie I s'au închinat, zicând: „Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu!”

34 Și, trecând marea, au venit pe uscat în Ghenizaret.

35 Și cunoscându-L oamenii locului, au trimis veste în tot ținutul acela și au adus la El pe toți bolnavii.

36 Și-L rugau ca ei să se atingă doar de poala hainei Lui; și câți se atingeau, se vindecau.

15

Spălarea mâinilor. Ce-l spurcă pe om. Vindecarea fiicei canaaneen-cei. A doua înmulțire a pâinilor.

⁶Între orele 3 și 6 după miezul nopții.

1 Atunci fariseii și cărturarii din Ierusalim au venit la Iisus și I-au zis:

2 „De ce calcă ucenicii Tăi datina bătrânilor?: că nu-și spală mâinile când mănâncă”.¹

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: „Dar voi de ce călcați porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre?”

4 Că Dumnezeu a zis: Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, iar cel ce va blestema pe tatăl său ori pe mama sa să fie pedepsit cu moarte.

5 Voi însă spuneți: Cel ce i-ar zice tatălui său ori mamei sale: Darul cu care aș putea să te ajut I l-am dăruit lui Dumnezeu,

6 acela poate să nu cinstească pe tatăl său ori pe mama sa. Așadar, ați desființat porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre.

7 Fățarnicilor, bine a profețit despre voi Isaia, când a zis:

8 Poporul acesta se apropie de Mine cu gura și Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine.

9 Și zadarnic Mă cinstește învățând porunci și învățături omenești”.

10 Și chemând la Sine mulțimile, le-a zis: „Ascultați și înțelegeți:

11 Nu ceea ce intră în gură îl spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea îl spurcă pe om”.

12 Atunci apropiindu-se ucenicii, I-au zis: „Știi că fariseii, auzind acest cuvânt, s'au scandalizat?”

13 Iar El, răspunzând, a zis: „Orice răsad pe care nu l-a sădit Tatăl Meu Cel cereșc va fi smuls din rădăcină.

¹Literal: când mănâncă pâine. E vorba de spălarea rituală a mâinilor, care ajunsese o simplă formalitate bigotă.

14 Lăsați-i; sunt călăuze oarbe orbilor; și dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă”.

15 Și Petru, răspunzând, I-a zis: „Lămurește-ne parabola aceasta”.

16 Iar El a zis: „Chiar și voi sunteți nepricepuți?”

17 Nu înțelegeți că tot ce intră în gură se duce în pântece și iese afară?

18 Dar cele ce ies din gură pornesc din inimă, și acelea sunt cele ce-l spurcă pe om.

19 Că din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, hoții, mărturii mincinoase, defăimări.

20 Acestea sunt cele ce-l spurcă pe om; dar a mânca fără să-și fi spălat mâinile, asta nu-l spurcă pe om”.

21 Și ieșind de acolo, Iisus a plecat în părțile Tirului și ale Sidonului.

22 Și iată, ieșind o femeie canaaneancă din hotarele acelea, striga, zicând: „Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David!, fiica mea este rău chinuită de demon”.

23 El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt. Și apropiindu-se ucenicii Săi, Îl rugau, zicând: „Eliberează-o, că strigă în urma noastră”.

24 Iar El, răspunzând, a zis: „Nu sunt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel”.

25 Iar ea, venind, I se închina, zicând: „Doamne, ajută-mă!”

26 El însă, răspunzând, i-a zis: „Nu este bine să iei pâinea copiilor și s’o arunci câinilor”.²

²În mentalitatea vremii, Evreii erau „fiii” lui Dumnezeu, în timp ce păgânii erau considerați „câini”. Iisus folosește acest limbaj nu spre a o jigni pe femeia străină, ci pentru a-i pune la

27 Iar ea a zis: „Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor”.

28 Atunci răspunzând Iisus, i-a zis: „O, femeie, mare este credința ta; fie ție precum voiești!” Și s’a tămăduit fiica ei din ceasul acela.

29 Și plecând Iisus de acolo, a venit lângă Marea Galileii; și suindu-Se în munte, a șezut acolo.

30 Și mulțimi numeroase au venit la El, având cu ei șchiopi, orbi, muți, ciungi și mulți alții și i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vindecat,

31 încât mulțimea se minuna văzându-i pe muți vorbind, pe ciungi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi văzând; și-L slăveau pe Dumnezeuul lui Israel.

32 Iar Iisus, chemându-i la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: „Milă Îmi este de mulțime, că iată sunt trei zile de când așteaptă lângă Mine și n’au ce să mănânce; și nu vreau să le dau drumul flămânzi, ca să nu se istovească pe cale”.

33 Și ucenicii I-au zis: „De unde să avem noi aici, în pustiu, atâtea pâini încât să săturăm atâtea mulțime?”

34 Și Iisus i-a întreat: „Câte pâini aveți?” Ei au răspuns: „Șapte și câțiva peștișori”.

35 Și poruncind mulțimii să șadă pe pământ,

36 a luat cele șapte pâini și peștii și, mulțumind, a frânt și le-a dat ucenicilor; iar ucenicii, mulțimilor.

37 Și au mâncat toți și s’au săturat; și

încercare stăruința în credință și’n rugăciune. Prin răspunsul ei, femeia și le dovedește pe amândouă și, în plus, smerenia, virtute crucială pentru dobândirea mântuirii.

au strâns șapte coșuri pline cu rămășițe de fărâmituri.

³⁸ Iar cei ce au mâncat erau ca la patru mii de bărbați, afară de femei și de copii.³

³⁹ Și după ce a dat drumul mulțimilor, S'a suit în corabie și S'a dus în ținutul Magdala.

16

Semnul lui Iona. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Cea dintâi vestire a Patimilor. Urmarea lui Hristos.

¹ Și apropiindu-se fariseii și saducheii și, ispitindu-L, I-au cerut să le arate semn din cer.

² Iar El, răspunzând, le-a zis: „Când se face seară, voi ziceți: Va fi timp frumos, că e cerul roșu.

³ Iar dimineața ziceți: Cerul e roșu-posomorât, așa că azi va fi furtună. Fățarnicilor, fața cerului știți s'o tălmăciți, dar semnele vremilor¹ nu puteți.

⁴ Neam viclean și desfrânat cere semn, și semn nu i se va da, fără numai semnul lui Iona”. Și, lăsându-i, a plecat.

⁵ Și mergând ucenicii pe celălalt țărm, uitaseră să ia pâine.

⁶ Iar Iisus le-a zis: „Luați aminte și feriți-vă de aluatul fariseilor și al saducheilor”.

³Unii comentatori (mai ales occidentali) înclină să creadă că istorisirea celor două înmulțiri ale pâinilor (vezi Mt 14, 15-21) relatează, de fapt, unul și același eveniment, dar consemnat după două tradiții diferite. Cu toate acestea, versetele 9 și 10 din capitolul următor (Mt 16) se referă în mod explicit la amândouă.

¹= Semnele timpului mesianic, minunile lui Iisus.

⁷ Iar ei cugetau în sinea lor, zicând: „N'am luat pâine!...”.

⁸ Dar Iisus, cunoscându-le gândul, le-a zis: „Ce cugetați în voi înșivă, puțincredincioșilor, că n'ați luat pâine?

⁹ Încă nu înțelegeți, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pâini la cei cinci mii de oameni și câte coșuri ați luat?;

¹⁰ nici de cele șapte pâini la cei patru mii de oameni, și câte coșuri ați luat?

¹¹ Cum de nu pricepeți că nu despre pâine v'am vorbit, ci să vă feriți de aluatul fariseilor și al saducheilor?”

¹² Atunci au înțeles că nu le-a spus să se ferească de aluatul pâinii, ci de învățătura fariseilor și a saducheilor².

¹³ Și venind Iisus în părțile Cezareii lui Filip, i-a întrebat pe ucenicii Săi, zicând: „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?”

¹⁴ Iar ei au răspuns: „Unii, Ioan Botezătorul; alții, Ilie; alții, Ieremia sau unul dintre profeți”.³

¹⁵ Și le-a zis: „Dar voi, voi cine ziceți că sunt?”

¹⁶ Răspunzând Simon Petru, a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu-Cel-Viu!”

¹⁷ Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: „Fericit ești, Simone, fiul lui Iona, că nu

²Aluatul dospește pâinea (vezi parabola de la 13, 33), dar poate s'o și strice dacă e vechi și nu mai fermentează, așa cum va observa și Apostolul Pavel în 1 Co 5, 6.

³În mentalitatea iudaică a vremii, apariția unui nou profet însemna, de fapt, reactualizarea unui precursor. Profetismul este o obsesie a așteptării mesianice; Ioan este luat drept Ilie, Iisus drept Ioan. Deși Iisus nu-și revendică dimensiunea profetică, poporul Îl recunoaște ca atare. Întrebarea lui Iisus provoacă o delimitare, mărturisită mai întâi de Petru și demonstrată apoi de El Însuși prin schimbarea la față, eveniment ce se va petrece în viitorul imediat (17, 1-8).

trup și sânge ți-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri.

18 Și Eu îți spun ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea⁴ și porțile iadului nu o vor birui.

19 Și-ți voi da cheile împărăției cerurilor, și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri”.⁵

20 Atunci le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui că El este Hristosul.

21 De atunci a început Iisus să le arate ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de

la bătrâni și de la arhierii și de la cărturari și să fie omorât și a treia zi să învie.

22 Și Petru, luându-L deoparte, a început să-L dojenească, zicându-I: „Fie-Ți milă de Tine, Doamne!, asta să nu Ți se întâmple!”

23 Iar El, întorcându-Se, i-a zis lui Petru: „Mergi înapoia Mea, Satano!; piatră de poticnire-Mi ești⁶, că nu le cugești pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor!”

24 Atunci Iisus le-a zis ucenicilor Săi: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie.

25 Fiindcă cel ce va vrea să-și scape viața, O va pierde; dar cel ce-și va pierde viața pentru Mine, O va afla.⁷

⁴Relația semantică **Petru-piatră** din acest verset este următoarea: În limba greacă, primul termen este substantiv de gen masculin: o **pétros** și înseamnă „piatră” în sens generic, materie pietroasă, simbol al durității („tare ca piatră”) sau al insensibilității („inimă de piatră”), dar piatră mobilă, cu dimensiuni între pietricică și pietroi; al doilea termen e substantiv de gen feminin: e **pétra** și înseamnă eminentemente „stâncă”, aceasta fiind și simbol al imobilității („neclintit ca o stâncă”) sau al inflexibilității („vointă de stâncă”). Așadar, traducerea riguros exactă a textului este: „tu ești Petru și pe această stâncă voi zidi Biserica Mea”, dar, în acest caz, ea nu mai poate reproduce jocul de cuvinte în virtutea căruia Iisus i-a schimbat lui Simon numele în Petru. Consecința exegetică este aceea că expresia „pe această piatră” (**epitávte té pétra**) nu se referă la persoana lui Petru, ci la mărturisirea acestuia din versetul 16, ca temelie a Bisericii lui Hristos. De altfel, adresându-i-Se lui Petru, Iisus fusese cât se poate de limpede: „pe această piatră (stâncă) voi zidi Biserica Mea”, nu: Biserica ta.

⁵Întrebarea li se adresase tuturor ucenicilor, iar Petru este purtătorul lor de cuvânt; Iisus pare a-i răspunde numai lui pentru că vrea să-i folosească numele (Petru = piatră) spre a defini soliditatea temeliei apostolice. Că puterea extraordinară de a lega și dezlega pe pământ și în ceruri l-a fost dată tuturor apostolilor o arată explicit textul din 18, 18 ca și altele (In 20, 23). Ea se exercită în și prin Biserica întemeiată de Hristos ca segment temporal al împărăției cerurilor.

⁶Sensul primar al cuvântului grecesc **skándalon** (până acum tradus în românește prin „sminteală”) este: piatră așezată de cineva în drum, obstacol menit să-l facă pe altcineva să se împiedice și să cadă (deci, piatră de poticnire). Prin devoțiunea sa temperamentală și necontrolată, Petru = piatră-de-temelie (din versetul 18) devine Petru = piatră-de-poticnire, degradându-și numele în negativul său semantic. E un joc de cuvinte și semnificații pe care Evanghelistul îl urmărește lucid (ca și în 18, 6, pe aceeași relație: piatră-piatră). E sigur însă că, și de data aceasta, Petru exprimă ceea ce gândesc și simt toți ceilalți ucenici, ei fiind împreună cu toții (spre deosebire de lepădarea sa de mai târziu, când apostolii sunt dispersați).

⁷Bogat în conținut, cuvântul grecesc **psyhé** însumează înțelesurile de: suflet, viață, persoană. Ca și în textul din 10, 39 (vezi nota), sensul cuvântului viață este aici dublu, ceea ce s’ar traduce astfel: Cel ce ține cu orice preț să-și salveze viața, acela își va pierde sufletul; iar cel ce-și va pierde viața pentru Mine, acela își va salva (mântui) sufletul. În această lumină trebuie înțeles versetul următor, concluziv. (În literatura română, sintagma eminesciană „viața sufletului meu” nu este un pleonasm; Cartea Facerii (2, 7) îl definește pe omul creat de Dumnezeu **eis psyhen zoosan**, adică „întru suflet viu”,

26 Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întregă, dar sufletul și-l va păgubi? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

27 Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

28 Adevăr vă grăiesc: Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu-L vor vedea pe Fiul Omului venind întru împărăția Sa”.

17

Schimbarea la față. Vindecarea unui lunatic. A doua vestire a Patimilor. Darea pentru templu.

1 Și după șase zile, Iisus i-a luat pe Petru și pe Iacob și pe Ioan, fratele acestuia, și i-a dus pe un munte înalt¹, ei între ei.

2 Și S'a schimbat la față înaintea lor; și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele I s'au făcut albe ca lumina.

3 Și iată, Moise și Ilie li s'au arătat vorbind cu El.

4 Și răspunzând Petru, I-a zis lui Iisus: „Doamne, bine ne este să fim aici; dacă vrei, voi face aici trei colibe: Ție una, și lui Moise una, și una lui Ilie”.

5 În timp ce el încă vorbea, iată un nor luminos i-a umbrit² pe ei; și iată glas din nor, zicând: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Carele am binevoit; de Acesta să ascultați!”

persoană unică și irepetabilă, dotată cu conștiință de sine).

¹După Tradiție, muntele Tabor.

²Pentru verbul „a umbri” vezi nota de la Iș 25, 20.

6 Și auzind, ucenicii au căzut cu fața la pământ și s'au înspăimântat foarte.

7 Și Iisus a venit la ei și, atingându-i, le-a zis: „Ridicați-vă și nu vă temeți!”

8 Și ridicându-și ei ochii, nu au văzut pe nimeni, ci doar pe Iisus.

9 Și pe când se coborau din munte, Iisus le-a poruncit, zicând: „Vedenia aceasta să n'o spuneți nimănui până când Fiul Omului va învia din morți”.

10 Și ucenicii L-au întrebat, zicând: „Pentru ce dar spun cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?”

11 Iar El, răspunzând, a zis: „Ilie, într'adevăr, va veni, și pe toate le va așeza din nou la locul lor;

12 Eu însă vă spun vouă că Ilie a și venit, dar ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el câte-au vrut; tot așa va pătimi și Fiul Omului de la ei”.

13 Atunci au înțeles ucenicii că Iisus le-a vorbit de Ioan Botezătorul.

14 Și mergând ei spre mulțime, s'a apropiat de El un om căzându-I în genunchi

15 și zicând: „Doamne, miluiește pe fiul meu, că este lunatic și pătimește rău, că deseori cade în foc și deseori în apă;

16 și l-am adus la ucenicii Tăi și ei n'au fost în stare să-l vindece”.

17 Iar Iisus, răspunzând, a zis: „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi?... Aduceți-Mi-l aici!”

18 Și Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s'a vindecat din ceasul acela.

19 Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, L-au întrebat deoparte: „De ce noi n'am fost în stare să-l scoatem?”

20 Iar Iisus le-a răspuns: „Din pricina puținei voastre credințe; că adevăr vă grăiesc: Dacă ați avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici acolo!, și se va muta și nimic nu va fi vouă cu neputință.

21 Căci soiul acesta de demoni nu iese decât numai prin rugăciune și prin post”.

22 Întorcându-se ei din Galileea, Iisus le-a spus: „Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor

23 și-L vor omorî și a treia zi va învia”. Și ei foarte s’au întristat.

24 Și venind ei în Capernaum, s’au apropiat de Petru cei ce strâng dajdia și i-au zis: „Învățătorul vostru nu plătește dajdia?”

25 „Ba da”, a zis el. Și intrând El în casă, Iisus i-a luat-o înainte, zicând: „Ce părere ai, Simone?: Regii pământului de la cine iau dajdie sau bir? de la fiii lor, sau de la străini?”

26 El i-a zis: „De la străini”. Iar Iisus i-a zis: „Iată dar că fiii sunt scutiți.”³

27 Dar ca să nu le fim lor piatră de poticnire, mergi la mare, aruncă undița, ia peștele care va ieși întâi și, deschizându-i gura, vei găsi un statir⁴. Pe acela luându-l, dă-l lor, pentru Mine și pentru tine”.

18

Copilul, chip al desăvârșirii. Parabola oii rătăcite. Tu și fratele tău.

³Iisus este Fiul lui Dumnezeu, iar apostolii sunt frații Săi, deci au aceeași calitate de fi ai Tatălui ceresc (desigur, prin înfiere, în timp ce Iisus e prin fire).

⁴= Monedă de argint.

Puterea de a lega și dezlega păcatele. De câte ori să-l ierți pe aproapele tău. Parabola celor doi datornici.

¹ În ceasul acela s’au apropiat ucenicii de Iisus, zicându-I: „Cine oare este mai mare întru împărăția cerurilor?”

² Și El, chemând la Sine un copil, l-a pus în mijlocul lor

³ și le-a zis: „Adevăr vă spun: De nu vă veți reveni și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în împărăția cerurilor¹.

⁴ Dar cel ce se va smeri pe sine ca acest copil, acela este mai mare întru împărăția cerurilor.

⁵ Și cel ce va primi un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primește.

⁶ Dar celui ce-i va fi piatră de poticnire unuia dintr’aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi să-și atârne de gât o piatră de moară și să se înece în adâncul mării.

⁷ Vai lumii, din pricina poticnirilor! Că poticnirile trebuie să vină, dar vai omului aceuia prin care vine poticnirea!

⁸ Iar dacă mâna ta sau piciorul tău îți devine piatră de poticnire, taie-l și aruncă-l de la tine; că mai bine-ți este să intri în Viață² ciung sau șchiop decât să ai două mâini sau două picioare și să fii aruncat în focul cel veșnic.

⁹ Și dacă ochiul tău îți devine piatră de poticnire, scoate-l și aruncă-l de la tine; că mai bine-ți este să intri în Viață cu un singur ochi decât să ai doi ochi și să fii aruncat în gheena focului³.

¹A te purifica, a-ți primeni sufletul, a-ți redobândi starea de nevinovăție a copilăriei.

²= În viața veșnică.

³În versetele 8 și 9, sens alegoric; hiperbolă fo-

10 Luați seama să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici; că vă spun Eu vouă că îngerii lor din ceruri⁴ pururea văd fața Tatălui Meu Care este în ceruri;

11 fiindcă Fiul Omului a venit să-l mântuiască pe cel pierdut.

12 Ce părere aveți?: Dacă un om are o sută de oi și una din ele se rătăcește, nu le lasă el oare în munți pe cele nouăzeci și nouă și, ducându-se, o caută pe cea rătăcită?

13 Și dacă se întâmplă s'o găsească, adevăr vă grăiesc că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci și nouă care nu s'au rătăcit.

14 Tot astfel, vrerea Tatălui vostru Celui din ceruri nu aceasta este, să piară vreunul din aceștia mici.

15 De-ți va greși fratele tău, mergi, muștră-l numai între tine și el. Și de te va asculta, l-ai câștigat pe fratele tău.

16 Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, pentru ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot ce se spune.

17 Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar dacă nici de Biserică nu va asculta, să-ți fie ca un păgân și ca un vameș⁵.

18 Adevăr vă grăiesc: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer, și ori-

losită de Iisus spre a sublinia gravitatea încercării sau izbutirii de a întina puritatea unei ființe nevinovate.

⁴Text limpede care atestă existența îngerului păzitor.

⁵Biserica: adunarea obștească din care fac parte, în speță, împričinații. Ultima instanță în care dialogul mai este posibil. Dacă încercarea de reconciliere eșuează și la acest nivel, nu mai rămâne decât totala ignorare a celui îndărătnic, ca și cum el nu i-ar mai aparține comunității.

câte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer.

19 Vă mai spun că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra unui lucru pe care-l vor cere, li se va da lor de către Tatăl Meu Cel ce este în ceruri.

20 Că unde sunt doi sau trei adunați întru numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor”.

21 Atunci Petru, apropiindu-se de El, I-a zis: „Doamne, de câte ori va greși fratele meu față de mine și eu îi voi ierta? oare până de șapte ori?”

22 Iisus i-a zis: „Nu-ți spun că până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

23 De aceea, asemănatu-s'a împărăția cerurilor cu un împărat care a vrut să se socotească cu slugile sale.

24 Și începând el să facă socoteala, i s'a adus un datornic cu zece mii de talanți.

25 Dar neavând acela cu ce plăti, stăpânul său a poruncit să-l vândă pe el, și pe femeia lui și pe copiii lui și toate câte are, ca să plătească.

26 Deci, căzând sluga aceea în genunchi, i se închina, zicând: Doamne, mai îngăduiește-mă și-ți voi plăti tot.

27 Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat datoria.

28 Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul din cei ce slujeau împreună cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma, zicând: Plătește-mi ce ești dator!

29 Și căzându-i la picioare cel ce era slugă ca și el, îl ruga, zicând: Mai îngăduiește-mă și-ți voi plăti. . .

30 Dar el n'a vrut, ci mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria.

31 Iar celelalte slugi, văzând cele pe-trecute, s'au întristat foarte și, venind, i-au spus stăpânului toate cele întâmplate.

32 Atunci, chemându-l stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m'ai rugat.

33 Nu trebuia oare ca și tu să ai milă de cel ce este slugă împreună cu tine, așa cum am avut eu milă de tine?

34 Și mâniindu-se stăpânul său, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.

35 Așa vă va face vouă și Tatăl Meu Cel ceresc dacă nu veți ierta fiecare fratelui său, din toată inima”.

19

Despre desfacerea căsătoriei. Iisus binecuvintează copiii. Tânărul bogat.

1 Și a fost că după ce Iisus a sfârșit cuvintele acestea, a plecat din Galileea și a venit în hotarele Iudeii, peste Iordan.

2 Și au mers după El mulțimi numeroase și i-a vindecat pe ei acolo.

3 Și au venit la El fariseii, ispitindu-L și zicând: „Se cuvine oare ca omul să-și lase femeia dintr'o pricină oarecare?”

4 Iar El, răspunzându-le, a zis: „N'ați citit că Acela Care i-a făcut de la'nceput, bărbat și femeie i-a făcut?,

5 și a zis: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și cei doi vor fi un trup;

6 așa încât nu mai sunt doi, ci un singur trup. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despărță”.

7 Ei I-au zis: „Atunci, de ce Moise a rânduit să-i dea carte de despărțire și s'o lase?”

8 El le-a zis: „Din pricina învârtosării inimii voastre v'a dat voie Moise să vă lăsați femeile, dar la început n'a fost așa.

9 Iar Eu vă spun că, în afară de vina desfrânării, oricine-și va lăsa femeia și va lua alta, săvârșește adulter; și cel ce a luat-o pe cea lăsată, adulter săvârșește”.

10 Ucenicii I-au zis: „Dacă așa este starea omului față de femeie, atunci nu e de folos să se însoare”.

11 Iar El le-a zis: „Nu toți pricep acest cuvânt, ci aceia cărora le este dat.

12 Că sunt fameni care s'au născut așa din pântecul maicii lor; sunt fameni pe care oamenii i-au făcut fameni; și sunt fameni care s'au făcut ei înșiși fameni de dragul împărăției cerurilor. Cine poate înțelege, să înțeleagă”¹.

13 Atunci I-au adus copii, ca să-și pună mâinile pe ei și să Se roage; dar ucenicii îi certau.

14 Iar Iisus a zis: „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor”.

15 Și, punându-și mâinile pe ei, a plecat de acolo.

16 Și iată, un tânăr a venit la El și I-a zis: „Învățătorule bun, ce bine să fac ca să am viață veșnică?”

17 Iar El a zis: „De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, decât numai Unul Dumnezeu. Iar dacă vrei să intri în Viață, păzește poruncile”.

¹După ce a menționat cele două stări de castitate involuntară, Iisus statuează fecioria voluntară, abținerea perpetuă a celor ce vor să se dedice în întregime vieții duhovnicești.

18 El I-a zis: „Care?” Iar Iisus i-a zis: Să nu ucizi, să nu te desfrânezi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb;

19 cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

20 Tânărul I-a zis: „Pe toate acestea le-am păzit din tinerețea mea. Ce-mi lipsește?”

21 Iisus i-a zis: „Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde-ți averile, dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; și vino de-Mi urmează Mie”.

22 Dar tânărul, auzind cuvântul acesta, a plecat întristat, căci avea multe avuții.

23 Iar Iisus a zis către ucenicii Săi: „Adevărat vă spun că cu greu va intra un bogat în împărăția cerurilor.

24 Și vă mai spun: Mai lesne e să treacă o cămilă prin urechile acului decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu”.

25 Auzind acest cuvânt, ucenicii tare s’au mirat și au zis: „Atunci, cine poate să se mântuiască?”...

26 Iar Iisus, privind drept la ei, le-a zis: „Aceasta e cu neputință la oameni, dar la Dumnezeu toate sunt cu putință”.

27 Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: „Iată, noi pe toate le-am lăsat și Ți-am urmat Ție. Deci, nouă ce ne va fi?”

28 Iar Iisus le-a zis: „Adevăr vă spun că voi, cei ce Mi-ați urmat Mie, la nașterea din nou a lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecân² pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

²În sens biblic: conducând, guvernând, fiind mai mari peste; dar și: participând la Judecata viitoare, împreună cu Dreptul Judecător.

29 Și oricine a lăsat frați sau surori sau tată sau mamă sau femeie sau țărini sau case pentru numele Meu, însutit va primi și viața veșnică va moșteni.

30 Și mulți dintre cei dintâi vor fi la urmă, și cei de la urmă vor fi întâi”.

20

Parabola lucrătorilor tocmiți la vie. A treia vestire a Patimilor. Mama fiilor lui Zevedeu; cearta pentru întâietate. Vindecarea celor doi orbi.

1 „Asemănatu-s’a împărăția cerurilor cu un om stăpân de casă, care a ieșit dis-de-diminează să tocmească lucrători la via sa.

2 Și învoindu-se cu lucrătorii pentru un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3 Și ieșind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alții stând în piață fără lucru.

4 Și le-a zis acelora: Mergeți și voi în vie, și vă voi da ceea ce va fi dreptul vostru.

5 Iar ei s’au dus. Ieșind el iarăși pe la ceasul al șaselea și al nouălea, a făcut tot așa.

6 Ieșind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alții stând fără lucru și le-a zis: De ce ați stat aici toată ziua fără lucru?

7 Ei i-au zis: Fiindcă nimeni nu ne-a tocmit. El le-a zis: Duceți-vă și voi în vie și veți primi ceea ce va fi dreptul vostru.

8 Făcându-se seară, stăpânul viei i-a spus îngrijitorului: Cheamă-i pe lucrători și dă-le plata, începând cu cei de la urmă până la cei dintâi.

9 Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au primit câte un dinar.

10 Și venind cei dintâi, au socotit că vor lua mai mult, dar au primit și ei tot câte un dinar.

11 Și după ce au primit, cârteau împotriva stăpânului casei,

12 zicând: Aceștia de la urmă au lucrat un ceas și i-ai făcut deopotrivă cu noi, care am dus greul zilei și arșița...

13 Iar el, răspunzând, i-a zis unuia din ei: Prietene, nu-ți fac nedreptate. Oare nu pentru un dinar te-ai învoit cu mine?

14 Ia-ți ce este al tău și pleacă. Vreau eu ca acestuia de la urmă să-i dau cât și ție;

15 oare nu am dreptul să fac cu ale mele ce vreau eu?; sau este ochiul tău rău pentru că sunt eu bun?

16 Așa vor fi cei de la urmă întâi și cei dintâi, la urmă; că mulți sunt chemați, dar puțini aleși”.

17 Și suindu-Se Iisus la Ierusalim, i-a luat pe cei doisprezece ucenici numai cu El și le-a spus pe cale:

18 „Iată, ne suim la Ierusalim, și Fiul Omului va fi dat în mâna arhierilor și a cărturarilor, și-L vor osândi la moarte;

19 și-L vor da pe mâna păgânilor, ca să-L batjocorească și să-L biciuiască și să-L răstignească, dar El a treia zi va învia”.

20 Atunci s’au apropiat de El mama fiilor lui Zevedeu împreună cu fiii ei, închinându-se și cerând ceva de la El.

21 Iar El i-a zis: „Ce voiești?” Ea I-a răspuns: „Zi ca acești doi fii ai mei să șadă unul de-a dreapta și altul de-a stânga Ta întru împărăția Ta”.

22 Dar Iisus, răspunzând, a zis: „Nu știți ce cereți. Puteți oare să beți paharul pe care-l voi bea Eu și să vă botezați cu botezul cu care Eu Mă botez?” Iar ei I-au zis: „Putem”.

23 Și El le-a zis: „Paharul Meu îl veți bea și cu botezul cu care Eu Mă botez vă veți boteza, dar a ședea de-a dreapta și de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci se va da celor pentru care s’a pregătit de către Tatăl Meu”.

24 Și auzind cei zece, s’au mâniat pe cei doi frați.

25 Dar Iisus, chemându-i, le-a zis: „Știți că ocârmuitoarii neamurilor domnesc peste ele și cei mari le stăpânesc.

26 Nu tot așa va fi între voi, ci acela care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru;

27 și acela care va vrea să fie întâiul între voi, să vă fie vouă slugă;

28 precum nici Fiul Omului n’a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți”.

29 Și ieșind ei din Ierihon, mulțime mare venea în urma Lui.

30 Și iată doi orbi care ședeau lângă drum, auzind că trece Iisus au strigat, zicând: „Miluiește-ne, Doamne, Fiul lui David!”

31 Dar mulțimea îi certa, ca să tacă; ei însă și mai tare strigau, zicând: „Miluiește-ne, Doamne, Fiul lui David!”

32 Și Iisus, oprindu-Se, i-a chemat și le-a zis: „Ce voiți să vă fac?”

33 Ei i-au zis: „Doamne, să se deschidă ochii noștri!”

34 Și făcându-I-Se milă, Iisus S’a atins de ochii lor și ei îndată au văzut și I-au urmat Lui.

21

Intrarea în Ierusalim. Alungarea vânzătorilor din templu. Smochinul blestemat. Întrebare asupra minunilor lui Iisus. Parabola celor doi fii. Parabola lucrătorilor celor răi.

¹ Iar când s'au apropiat de Ierusalim și au venit la Betfaghe, spre Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis doi ucenici,

² spunându-le: „Mergeți în satul care este în fața voastră și îndată veți găsi o asină legată și un mânz cu ea; dezlegați-o și aduceți-le la Mine.

³ Și dacă vă va zice cineva ceva, îi veți spune că ele îi trebuie Domnului; și le va trimite îndată”.

⁴ Iar aceasta s'a făcut ca să se plinească ceea ce s'a spus prin profetul ce zice:

⁵ Spuneți fiicei Sionului: Iată, Împăratul tău vine la tine blând și șezând pe asină, și pe mânz, fiul celei de sub jug¹.

⁶ Mergând deci ucenicii și făcând după cum le-a poruncit Iisus,

⁷ au adus asina și mânzul și și-au pus pe ele vestmintele, iar El a șezut pe ele.

⁸ Și cei mai mulți din mulțime își așterneau hainele în cale, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale;

⁹ iar mulțimile care mergeau înainte-I și cele ce veneau după El strigau, zicând: „Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!”²

¹Iisus își asumă profetația lui Zaharia (9, 9) care-L vestea pe Mesia-Împăratul venind în umilință și aducător de pace.

²Literal, cuvântul ebraic **hoșiya nna**, preluat de limba greacă, înseamnă „Dumnezeu să (ne) măntuiască acum”. Evoluând semantic, el de-

¹⁰ Și intrând El în Ierusalim, toată cetatea s'a cutremurat, zicând: „Cine este Acesta?”...

¹¹ Iar mulțimile ziceau: „Acesta este Iisus, profetul din Nazaretul Galileii!”

¹² Și a intrat Iisus în templu și i-a dat afară pe toți cei ce vindeau și cumpărau în templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor ce vindeau porumbei

¹³ și le-a zis: „Scris este: Casa Mea, casă de rugăciune se va chema; dar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari³”.

¹⁴ Și au venit la El în templu orbi și șchiopi și i-a vindecat.

¹⁵ Și văzând arhieriei și cărturarii lucrurile minunate pe care le-a făcut și pe copiii care strigau în templu și ziceau: „Osana Fiului lui David!”, s'au mâniat

¹⁶ și I-au zis: „Tu auzi ce zic aceștia?” Iar Iisus le-a zis: „Da. Oare niciodată n'ați citit că din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă?”

¹⁷ Și, lăsându-i, a ieșit afară din cetate, la Betania, și a rămas acolo peste noapte.

¹⁸ Iar dimineața, pe când Se întorcea în cetate, a flămânzit;

¹⁹ și văzând un smochin lângă drum, S'a dus la el, dar în el n'a găsit nimic

vine termen de aclamație cu înțelesul: Mărire (să I se dea) lui Dumnezeu! Este clar că, adresată lui Iisus, aclamația Îi recunoaște Acestuia atributul divin. „Întru numele Domnului” înseamnă fie reprezentant al lui Dumnezeu (deci, Dumnezeu Însuși), fie investit cu autoritatea lui Dumnezeu. Prin „întru cei de sus” se înțeleg nivelele (sferele, mediile) cele mai înalte ale cerurilor duhovnicești.

³În spațiul templului le era permis zarafilor să schimbe banii celor ce veneau din diaspora și negustorilor să vândă păsări pentru ofrandă. E clar însă că totul degenerase în abuz și hoție.

decât numai frunze, și i-a zis: „Rod să nu mai porți în veac!” Și îndată smochinul s’a uscat.

20 Și văzând aceasta, ucenicii s’au minunat, zicând: „Cum de s’a uscat smochinul dintr’o dată?”...

21 Iar Iisus, răspunzând, le-a zis: „Adevăr vă grăiesc: Dacă veți avea credință și nu vă veți îndoii, veți face nu numai ce s’a făcut cu smochinul, dar și muntele acestuia de-i veți zice: Ridică-te și aruncă-te în mare!, așa va fi.

22 Și pe toate câte le veți cere rugându-vă cu credință, le veți primi”.

23 Și venind El în templu, în timp ce învăța s’au apropiat de El arhieriei și bătrânii poporului și I-au zis: „Cu ce putere faci tu acestea? Și cine ți-a dat această putere?”

24 Răspunzând, Iisus le-a zis: „Vă voi întreba și Eu pe voi un cuvânt; de-Mi veți răspunde la el, vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea:

25 Botezul lui Ioan, de unde a fost?: din cer, sau de la oameni?” Iar ei cugetau în sinea lor, zicând: „De vom zice: Din cer!, ne va spune: Atunci, de ce nu i-ați dat crezare?;

26 iar de vom zice: De la oameni!, ne temem de popor, fiindcă toți îl au pe Ioan ca profet”.

27 Și ei, răspunzându-I lui Iisus, au zis: „Nu știm”. El le-a zis: „Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea...”

28 Dar ce părere aveți?: Un om avea doi fii. Și a mers la cel dintâi și i-a zis: Fiule, du-te astăzi de lucrează în via mea.

29 Iar el, răspunzând, a zis: Nu vreau! Dar pe urmă, căindu-se, s’a dus.

30 Și mergând la al doilea, i-a zis tot

așa. Iar acesta i-a răspuns: Mă duc, Doamne! Dar nu s’a dus.

31 Care din aceștia doi a făcut voia tatălui?” Ei i-au zis: „Cel dintâi”. Zisule-a Iisus: „Adevăr vă spun că vameșii și desfrânatele merg înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu.

32 Că a venit Ioan la voi în calea dreptății și nu i-ați dat crezare, ci vameșii l-au crezut și desfrânatele; dar voi, văzându-l, nici după aceea nu v’ați căit, ca să-i dați crezare.

33 Ascultați altă parabolă: Era un om stăpân al casei sale, care a sădit vie; și a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit turn și a dat-o pe seama lucrătorilor, iar el s’a dus departe.

34 Iar când s’a apropiat vremea roadelor, și-a trimis slujitorii la lucrători, ca să-i ia roadele;

35 dar lucrătorii, prinzându-i pe slujitorii, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât, iar pe altul l-au ucis cu pietre.

36 A mai trimis alți slujitori, mai mulți decât cei dintâi, și tot așa au făcut cu ei.

37 În cele din urmă l-a trimis la ei pe fiul său, zicând: De fiul meu se vor rușina.

38 Dar lucrătorii viei, văzându-l pe fiu, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui!...

39 Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au omorât.

40 Deci, când va veni stăpânul viei, ce le va face lucrătorilor acelora?”

41 Iar ei l-au răspuns: „Pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele la vremea lor”.

42 Iisus le-a zis: „Oare niciodată n’ăți citit în Scripturi: Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului; de la Domnul s’a făcut aceasta și minunată este în ochii noștri?”

43 De aceea vă spun: Lua-se-va de la voi împărăția lui Dumnezeu și i se va da neamului care-i va face roadele.

44 Cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cel pe care ea va cădea, îl va zdrobi”.

45 Iar arhieriei și fariseii, auzindu-I parabolele, au înțeles că despre ei vorbește.

46 Și căutând să-L prindă, s’au temut de mulțime, pentru că Îl socotea profet.

22

Parabola nunții fiului de împărat. Dajdia cuvenită cezarului. Întrebare despre înviere. Marea poruncă din lege. Mesia ca fiu și Domn al lui David.

1 Și răspunzând, Iisus le-a vorbit iarăși în parabole, zicând:

2 „Asemănatu-s’a împărăția cerurilor omului împărat care i-a făcut nuntă fiului său.

3 Și și-a trimis slujitorii să-i cheme la nuntă pe cei poftiți, dar ei n’au vrut să vină.

4 Din nou a trimis alți slujitori, zicând: Spuneți-le celor chemați: Iată, mi-am pregătit ospățul; juncii mei și cele îngrășate s’au înjunghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă!

5 Dar ei, fără să țină seama, s’au dus, unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui;

6 iar ceilalți, punând mâna pe slujitorii săi, i-au batjocorit și i-au omorât.

7 Și auzind împăratul acela, s’a mâniat; și trimițându-și oștile, i-au nimicit pe ucigașii aceia, și cetății lor i-au pus foc.

8 Atunci a zis către slujitorii săi: Nunta este gata, dar cei poftiți n’au fost vrednici.

9 Mergeți dar la răspântiile drumurilor și pe câți îi veți găsi, chemați-i la nuntă.

10 Și ieșind slujitorii aceia la răspântii, i-au chemat pe toți câți i-au găsit, și răi, și buni, și s’a umplut casa nunții cu oaspeți.

11 Iar împăratul, intrând să-și vadă oaspeții, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă

12 și i-a zis: Prietene, cum de ai intrat aici fără să ai haină de nuntă¹? El însă a tăcut.

13 Atunci împăratul a zis către slujitori: Legați-l de picioare și de mâini, luați-l de aici și aruncați-l în întunericul cel mai din afară! Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

14 Că mulți sunt chemați, dar puțini aleși”.

15 Atunci mergând fariseii, au ținut sfat ca să-L prindă pe El în cuvânt.

16 Și au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu irodianii², zicând: „Învățătorule, știm că ești adevărat și întru adevăr înveți calea lui Dumnezeu

¹Începând cu versetul 11, parabola își schimbă perspectiva și se proiectează în eshatologie; cel ce a acceptat invitația lui Dumnezeu trebuie să aibă și ținuta corespunzătoare, adică dispoziția sufletească de a se integra în ospățul duhovnicesc.

²Partizanii politici ai dinastiei lui Irod, cei ce urmau să le denunțe Romanilor vorba nepotrivită pe care ar fi spus-o Iisus.

și nu-ți pasă de nimeni, pentru că tu nu cauți la fața oamenilor.

17 Spune-ne deci nouă: Ce părere ai, se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu?”

18 Dar Iisus, cunoscându-le viclesugul, le-a răspuns: „De ce Mă ispitiți, fățarnicilor?”

19 Arătați-Mi banul dajdiei”. Iar ei I-au adus un dinar.

20 Și Iisus le-a zis: „Ale cui sunt efigia și inscripția de pe el?”

21 Ei au zis: „Ale cezarului”. Atunci El le-a zis: „Dați-i dar cezarului cele ce sunt ale cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu!”

22 Și auzind ei acestea, s’au minunat; și, lăsându-L, s’au dus.

23 În ziua aceea s’au apropiat de El saducheii, cei ce spun că nu este înviere, și L-au întrebat,

24 zicând: „Învățătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare fără să fi avut copii, fratele său s’o ia de soție pe femeia lui și să-i ridice urmaș fratelui său.

25 Dar la noi erau șapte frați; și cel dintâi s’a însurat și a murit fără să aibă urmași, lăsând pe femeia sa fratelui său;

26 asemenea și al doilea, și al treilea, până la al șaptelea;

27 și în urma tuturor a murit și femeia.

28 La înviere, deci, a căruia dintre cei șapte va fi femeia? că toți au avut-o de soție”.

29 Și răspunzând Iisus, le-a zis: „Rătăciți neștiind Scripturile și nici puterea lui Dumnezeu.

30 Că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer.

31 Iar despre învierea morților, oare n’ați citit ce vi s’a spus vouă de Dumnezeu când zice:

32 Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob? El nu este Dumnezeul morților, ci al viilor”.

33 Iar mulțimile, ascultându-L, erau uimite de învățătura Lui.

34 Și auzind fariseii că El a închis gura saducheilor, s’au adunat laolaltă;

35 și unul din ei, învățător de lege, L-a întrebat ispitindu-L:

36 „Învățătorule, care este marea poruncă în lege?”

37 Iar El i-a răspuns: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău.

38 Aceasta este marea și întâia poruncă.

39 Iar a doua, asemenea acesteia: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

40 De aceste două porunci atârnă toată legea și profeții”.

41 Și fiind adunați fariseii, Iisus i-a întrebat,

42 zicând: „Ce părere aveți despre Hristos?: al cui fiu este?” Ei I-au zis: „Al lui David”.

43 El le-a zis: „Atunci cum se face că David, în Duh³, Îl numește pe El Domn când spune:

44 Zis-a Domnul către Domnul meu: Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?

45 Așadar, dacă David Îl numește Domn, cum este El fiu al lui?”

³= Sub inspirația Duhului Sfânt.

46 Și nimeni nu putea să-I răspundă nici un cuvânt; și din ziua aceea nici n'a mai îndrăznit cineva să-L mai întrebe.

23

Iisus îi muștră pe cărturari și pe farisei și deplânge crimele Ierusalimului, prezicându-i dărâmarea.

1 Atunci le-a vorbit Iisus mulțimilor și ucenicilor Săi,

2 zicând: „Pe scaunul lui Moise s'au așezat cărturarii și fariseii;

3 deci, pe toate câte vă vor spune faceți-le și păziți-le, dar după faptele lor să nu faceți, că ei spun, dar nu fac.

4 Că leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, dar ei nici cu degetul nu vor să le miște.

5 Și toate faptele lor le fac ca să fie văzuți de oameni; că-și lătesc filacteriile¹ și-și măresc ciucurii de la poale.

6 Și la ospete le place să stea în capul mesei, iar în sinagogi pe scaunele cele dintâi

7 și să fie salutați în piețe și numiți de oameni «Rabbi»².

8 Voi însă să nu vă numiți «rabbi», căci unul este Învățătorul vostru, Hristos, iar voi toți sunteți frați.

9 Și tată al vostru să nu numiți pe nimeni pe pământ, căci Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.

10 Nici învățători să nu vă numiți, căci Învățătorul vostru unul este, Hristos.

¹= Pungi de stofă conținând bucăți de pergament pe care erau scrise texte din lege; erau purtate cu ostentație la frunte și pe brațul stâng.

²= Magistru, savant al Scripturilor, învățător erudit, titlu preferat și pretins de farisei.

11 Și cel ce este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12 Iar cel ce se va înălța pe sine va fi smerit, și cel ce se va smeri pe sine va fi înălțat.

13 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că închideți împărăția cerurilor de dinaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce intră nu-i lăsați să intre.

14 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că mâncați casele văduvelor, făcând îndelungi rugăciuni de ochii lumii; pentru aceasta mai mare osândă veți lua³.

15 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un prozelit; și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei, de două ori mai mult decât voi.

16 Vai vouă, călăuze oarbe, care spuneți: De se va jura cineva pe templu, nu-i nimic; dar de se va jura pe aurul templului, se leagă pe sine.

17 Nebuni și orbi! Ce este mai mare: aurul, sau templul care sfințește aurul?

18 Și mai spuneți: De se va jura cineva pe altar, nu-i nimic; dar de se va jura pe darul de pe el, se leagă pe sine.

19 Nebuni și orbi! Ce este mai mare: darul, sau altarul care sfințește darul?;

20 deci, cel ce se jură pe altar, se jură pe el și pe toate câte sunt pe el;

21 iar cel ce se jură pe templu, se jură pe el și pe Cel ce locuiește în el;

³Acest verset (14) se află numai într'o seamă de manuscrise și se pare că a fost interpolat aici prin strămutarea textului din Mc 12, 40 și Lc 20, 47; în realitate, avertismentele „Vai vouă” sunt în număr de șapte.

22 și cel ce se jură pe cer, se jură pe tronul lui Dumnezeu și pe Cel ce șade pe el.

23 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că dați zeciuală din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile cele mai grele ale legii: dreptatea, mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți, fără ca pe acelea să le lăsați;

24 călăuze oarbe, care strecurați țânțarul și înghițiți cămila!

25 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, dar înlăuntru ele sunt pline de răpire și de ne'nfrânar⁴.

26 Fariseu orb!, curățăntâi partea dinlăuntru a paharului și a blidului, pentru ca și cea din afară să fie curată!

27 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că semănați cu mormintele văruite, care se arată frumoase pe dinafară, dar înlăuntru sunt pline de oase de morți și de toată necurăția.

28 Așa și voi, pe dinafară vă arătați drepti oamenilor, dar pe dinlăuntru sunteți plini de fățarnicie și fărădelege.

29 Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici!, că voi clădiți mormintele profetilor și le împodobiți pe ale dreptilor

30 și ziceți: „Dacă am fi fost noi în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtași cu ei la sângele profetilor!”;

31 așa încât voi înșivă mărturisiți că sunteți fii ai celor ce i-au ucis pe profeti.

32 Dar voi ați umplut măsura părinților voștri!

⁴Păcatele prin care conținutul vaselor este procurat și consumat.

33 Șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei?

34 De aceea, iată că Eu trimit la voi profeti și înțelepți și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni, dintre ei veți biciui în sinagogile voastre și-i veți prizoni din cetate'n cetate;

35 ca să vină asupra voastră tot sângele nevinovat ce s'a vărsat pe pământ, de la sângele dreptului Abel până la sângele lui Zaharia, fiul lui Berechiah, pe care l-ați ucis între templu și altar.

36 Adevăr vă grăiesc, veni-vor acestea toate peste neamul acesta!

37 Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe profeti și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi așa cum își adună cloșca puii sub aripi, dar voi n'ați vrut.

38 Iată, vi se lasă casa pustie!

39 Că vă spun Eu vouă: De acum nu Mă veți mai vedea până când veți zice: „Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!”

24

Prima parte a cuvântării eshatologice: dărâmarea templului; începutul durerilor; urâciunea pustirii; cum și când va veni Fiul Omului; privegherea așteptării mântuitoare.

¹Și ieșind Iisus și plecând de la templu, s'au apropiat de El ucenicii Săi, ca să-I arate clădirile templului.

²Iar El, răspunzând, le-a zis: „Le vedeți pe toate acestea? Adevăr vă grăiesc: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească”.

3 Și șezând El pe Muntele Măslinilor, s'au apropiat de El ucenicii, doar între ei, și I-au zis: „Spune-ne, când vor fi acestea, și care este semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului?”

4 Și, răspunzând, Iisus le-a zis: „Luați aminte să nu vă amăgească cineva.

5 Că mulți vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt Hristos!, și pe mulți îi vor amăgi.

6 Și veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama să nu vă'nspăimântați, căci toate trebuie să fie, dar încă nu-i sfârșitul.

7 Că neam peste neam se va ridica și'mpărăție peste'mpărăție, și va fi foamete și ciumă și cutremur mare pe-alocuri.

8 Dar toate acestea sunt doar începutul durerilor nașterii¹.

9 Atunci vă vor da pe voi la chinuri și vă vor ucide și veți fi urâți de toate neamurile din pricina numelui Meu.

10 Atunci mulți se vor poticni și unii pe alții se vor vinde și unii pe alții se vor urî.

11 Și mulți profeți mincinoși se vor scula și pe mulți îi vor amăgi.

12 Iar din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.

13 Dar cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.

14 Și această Evanghelie a împărăției va fi propovăduită în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfârșitul.

15 Deci, când veți vedea ceea ce s'a spus prin profetul Daniel, urâciunea pusti-

irii stând în locul cel sfânt² – cine citește, să înțeleagă –,

16 atunci cei din Iudeea să fugă'n munți;

17 cel ce va fi pe casă să nu se coboare ca să-și ia lucrurile din casă;

18 iar cel din țarină să nu se'ntoarcă înapoi ca să-și ia haina.

19 Dar vai de cele însărcinate și de cele ce alăptează în zilele acelea!

20 Rugați-vă însă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici sămbăta.

21 Că mare necaz va fi atunci, cum n'a mai fost de la'nceputul lumii până acum, și nici nu va mai fi.

22 Și dacă zilele acelea nu s'ar fi scurtat, nici un trup n'ar mai scăpa: dar zilele acelea se vor scurta de dragul celor aleși.

23 Atunci, de vă va spune cineva: Iată, aici este Hristos!, sau: Acolo!, să nu-l credeți.

24 Că se vor scula hristoși mincinoși și profeți mincinoși și vor face semne mari și minuni, ca să-i amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși.

25 Iată, v'am spus-o dinainte.

26 Așadar, de vă vor spune: Iată, este în pustie!, să nu ieșiți; Iată, este în cămări!, să nu credeți.

27 Că precum fulgerul iese de la răsărit și se arată pân'la apus, tot așa va fi și venirea Fiului Omului.

28 Că unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii³.

²Profanarea sfințeniei prin instalarea temporar-victorioasă a răului deghizat. Vezi nota de la Dn 9, 27.

³Proverb ebraic. Prezența vulturilor deasupra unui loc e semn că acolo se află unul sau mai multe cadavre, pe care păsările le sesizează

¹Nașterea din nou a lumii (vezi 19, 28).

29 Iar îndată după necazul acelor zile, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina, iar stelele vor cădea din cer și puterile cerului se vor clătina.

30 Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate semințiile pământului și-L vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă.

31 Și-i va trimite pe îngerii Săi cu sunet mare de trâmbiță, și pe cei aleși ai Săi îi vor aduna din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la marginile lor.

32 Învățați de la smochin această parabolă: Când mlădița lui devine fragedă și odrăsleşte frunze, știți că vara e aproape;

33 tot așa și voi, când le veți vedea pe toate acestea, să știți că El este aproape, lângă uși⁴.

34 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea se vor plini⁵.

35 Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!

36 Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.

37 Și precum a fost în zilele lui Noe, tot așa va fi și venirea Fiului Omului;

chiar și atunci când acestea sunt acoperite de nisipul deșertului. În perspectiva eshatologică, prezența îngerilor va fi semnal al învierii morților.

⁴Vremea când vine Fiul Omului.

⁵Și aici, cuvântul „neam” înseamnă generație. Această cuvântare este construită în două planuri ce se întretaie și se întregesc: planul istoric, pentru o mai ușoară percepție a ucenicilor, vizând dărâmarea Ierusalimului ca sfârșit simbolic al Legii Vechi și inaugurarea celei Noi; planul eshatologic, căruia primul îi devine suport, simbol și prefigurare.

38 că precum în zilele acelea de dinainte de potop oamenii mâncau și beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie,

39 și n’au știut până ce a venit potopul și i-a luat pe toți, tot așa va fi și venirea Fiului Omului.

40 Atunci, din doi care vor fi în țarină, unul va fi luat și altul va fi lăsat;

41 din două, care vor măcina la rășniță, una va fi luată și alta va fi lăsată.

42 Așadar, privegheați, că nu știți în care zi vine Domnul vostru.

43 Să cunoașteți însă aceasta, că de-ar ști stăpânul casei la care ceas al nopții vine furul, ar priveghea și n’ar lăsa să i se spargă casa.

44 De aceea și voi fiți gata, că’n ceasul în care nu gândiți va veni Fiul Omului.

45 Cine este oare slujitorul credincios și înțelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale ca să le dea hrană la timp?

46 Fericit e slujitorul acela pe care, venind stăpânul, îl va găsi făcând așa;

47 adevăr vă grăiesc că-l va pune peste toate avuțiile sale.

48 Dar dacă slujitorul acela, rău fiind, va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie... ,

49 și va începe să-i bată pe cei ce slujesc împreună cu el, să mănânce și să bea cu bețivii,

50 stăpânul acelui slujitor va veni în ziua când el nu se așteaptă și’n ceasul pe care nu-l știe

51 și-l va despica în două⁶ și partea lui o

⁶Traducere literală. Expresia conotează o pedeapsă aspră, cum ar fi demiterea din drogătorie, separarea de trupul comunității căreia îi aparține, dar și separarea trupului de suflet (unul mergând în pământ, iar celălalt cu „fățarnicii”).

va pune cu fățarnicii. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

25

A doua parte a cuvântării eshatologice: parabola celor zece fecioare; parabola talanților; Judecata de Apoi.

¹ Atunci asemenea-se-va împărăția cerurilor cu zece fecioare care, luându-și candelile, au ieșit într-o întâmpinare a mirelui.

² Dar cinci dintre ele erau nebun¹ și cinci înțelepte.

³ Cele bune, luându-și candelile, n'au luat cu ele și untdelemn.

⁴ Iar cele înțelepte, odată cu candelile și-au luat și untdelemn în vase.

⁵ Dar zăbovind mirele, au ațipit toate și au adormit.

⁶ Iar la miezul nopții s'a făcut strigare: Iată, vine mirele!, ieșiți într-o întâmpinare a lui!

⁷ Atunci s'au sculat toate fecioarele acelea și și-au împodobit candelile.

⁸ Iar cele bune le-au zis celor înțelepte: Dați-ne din untdelemnul vostru, că nouă ni se sting candelile.

⁹ Dar cele înțelepte le-au răspuns, zicând: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă și nici vouă. Mai bine mergeți la cei ce vând și cumpărați-vă.

¹⁰ Deci, plecând ele să cumpere, a venit mirele, iar cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă și ușa s'a închis.

¹= Proaste, prostuțe, neghioabe, înguste la minte, neprevăzătoare – dar responsabile.

¹¹ Mai pe urmă au sosit și celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne!

¹² Iar el, răspunzând, le-a zis: Adevăr vă spun, pe voi nu vă știu!

¹³ Drept aceea, privegheați, că nu știți ziua și nici ceasul în care Fiul Omului va veni.

¹⁴ Aceasta este asemenea unui om care, plecând departe, și-a chemat slugile și le-a încredințat avuția sa:

¹⁵ unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui, și a plecat.

¹⁶ Îndată plecând cel ce primise cinci talanți, a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți.

¹⁷ De asemenea, și cel cu doi a câștigat încă doi.

¹⁸ Iar cel care primise un talant s'a dus, a săpat în pământ și a ascuns argintul stăpânului său.

¹⁹ Și după multă vreme a venit și stăpânul acelor slugi și s'a socotit cu ele.

²⁰ Și apropiindu-se cel care primise cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat; iată alți cinci talanți am câștigat cu ei.

²¹ Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

²² Apropiindu-se și cel care primise doi talanți, a zis: Doamne, doi talanți mi-ai dat; iată alți doi talanți am câștigat cu ei.

²³ Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

24 Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n'ai semănat și aduni de unde n'ai răspândit

25 și, temându-mă, m'am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai ce este al tău.

26 Și răspunzând stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer unde n'am semănat și adun de unde n'am răspândit?

27 Se cuvenea deci să dai argintul meu la zarafi și eu, venind, aș fi luat ceea ce este al meu cu dobândă.

28 Așadar, luați de la el talantul și dați-l celui care are zece talanți.

29 Că tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce nu are se va lua și ceea ce i se pare că are.

30 Iar pe sluga cea netrebnică aruncați-o într-un întuneric cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

31 Iar când va veni Fiul Omului întru slava Sa și toți sfinții îngeri cu El, atunci va șede pe tronul slavei Sale.

32 Și se vor aduna în fața Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții precum desparte păstorul oile de capre.

33 Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.

34 Atunci Împăratul va zice celor din dreapta Sa: «Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.

35 Că am flămânzit și Mi-ați dat să mănânc; am însetat și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M'ați primit;

36 gol, și M'ați îmbrăcat; bolnav, și

M'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine».

37 Atunci Îi vor răspunde dreptii, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? sau însetat și Ți-am dat să bei?

38 sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat?

39 sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?»

40 Și răspunzând Împăratul, le va zice: «Adevăr vă spun, întrucât ați făcut unuia dintr'acești foarte mici frați ai Mei², Mie Mi-ați făcut».

41 Atunci va zice și celor din stânga: «Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui³.

42 Că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc; am însetat și nu Mi-ați dat să beau;

43 străin am fost și nu M'ați primit; gol, și nu M'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M'ați cercetat».

44 Atunci vor răspunde și ei, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav sau în temniță și nu Ți-am slujit?»

45 Atunci le va răspunde, zicând: «Adevăr vă spun, întrucât nu ați făcut unuia dintr'acești foarte mici, nici Mie nu Mi-ați făcut».

46 Și vor merge aceștia la osânda veșnică, iar dreptii la viața veșnică».

²= Umili, neînsemnați, neluați în seamă; suferinzii cu care Hristos Se identifică. Criteriul Judecării îl constituie faptele iubirii de aproapele (dar și credința mărturisită, cf. 10, 32).

³Compară cu v. 34: „focul cel veșnic” nu a fost creat la „întemeierea lumii”!

26

Sfat împotriva lui Iisus. Ungerea din Betania. Cina cea de Taină. Rugăciunea din Ghetsimani. Trădarea lui Iuda. Prinderea lui Iisus. Înfățișarea înaintea arhierilor. Lepădarea lui Petru.

¹ Și după ce a sfârșit Iisus toate cuvintele acestea, le-a zis ucenicilor Săi:

² „Știți că peste două zile vor fi Paștile și Fiul Omului Se va da să fie răstignit”.

³ Atunci arhierii și bătrânii poporului s’au adunat în curtea arhierului care se numea Caiafa

⁴ și împreună s’au sfătuit ca prin vileșug să-L prindă pe Iisus și să-L omoare.

⁵ Dar ziceau: „Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor”.

⁶ Și fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,

⁷ a venit la El o femeie având un alabastru cu mir de mare preț și l-a turnat pe capul lui Iisus, pe când El ședea la masă.

⁸ Și văzând ucenicii, au murmurat: „Pentru ce risipa aceasta?”,

⁹ că mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor”.

¹⁰ Dar Iisus, știindu-le gândul, le-a zis: „De ce-i faceți supărare femeii? că bun lucru a făcut ea pentru Mine;

¹¹ că pe săraci îi aveți pururea cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți pururea¹.

¹Între fapta bună ca pomană și fapta bună ca expresie concretă a iubirii de aproapele (printre altele, îngroparea celor morți), ultima îi este superioară celei dintâi. În inima ei, femeia își presimțea rolul de mironosiță.

¹² Că ea, turnând acest mir pe trupul Meu, spre îngroparea Mea a făcut-o.

¹³ Adevăr vă spun: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei”.

¹⁴ Atunci unul din cei doisprezece, cel numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierii

¹⁵ le-a zis: „Ce vreți să-mi dați, și eu vi-l voi da în mână?” Iar ei i-au dat treizeci de arginți.

¹⁶ Și de atunci el căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâna lor.

¹⁷ Iar în ziua cea dintâi a Azimelor au venit ucenicii la Iisus și I-au zis: „Unde voiești să-Ți pregătim să mănânci Paștile?”

¹⁸ Iar El le-a zis: „Mergeți în cetate, la cutare, și spuneți-i: Învățătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine voi face Paștile, cu ucenicii Mei”.

¹⁹ Și ucenicii au făcut precum le-a poruncit Iisus și au pregătit Paștile.

²⁰ Iar când s’a făcut seară, a șezut la masă cu cei doisprezece ucenici ai Săi.

²¹ Și pe când mâncau, Iisus le-a zis: „Adevăr vă grăiesc că unul dintre voi Mă va vinde”.

²² Și ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: „Doamne, nu cumva sunt eu?...”.

²³ Iar El, răspunzând, a zis: „Cel care a întins cu Mine în blid, acela Mă va vinde.

²⁴ Fiul Omului merge precum este scris despre El. Dar vai acelui om prin care Fiul Omului e vândut; bine-i era aceuia de nu s’ar fi născut”.

²⁵ Și răspunzând Iuda, cel care L-a vândut, I-a zis: „Nu cumva sunt eu,

Învățătorule?...”. Răspunsu-i-a Iisus: „Tu ai zis”.

26 Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și le-a dat ucenicilor, zicând: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu”.

27 Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: „Beți dintru acesta toți,

28 că acesta este Sângele Meu, al Legii celei Noi², carele pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.

29 Și vă spun Eu vouă că de acum nu voi mai bea din acest rod al viței până în ziua aceea când îl voi bea cu voi, nou, într-un împărăția Tatălui Meu”.

30 Și după ce au cântat imnuri, au ieșit la Muntele Măslinilor.

31 Atunci Iisus le-a zis: „În această noapte, voi toți vă veți poticni într-un Mine, că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei.

32 Dar după ce voi învia, voi merge mai înainte voastră în Galileea”.

33 Iar Petru, răspunzând, I-a zis: „Dacă toți se vor poticni într-un Mine, eu niciodată nu mă voi poticni”.

34 Zisu-i-a Iisus: „Adevăr îți spun că în această noapte, mai înainte de a cânta cocoșul, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine”.

35 Petru I-a zis: „Chiar de-ar trebui să mor împreună cu Mine, de Mine nu mă voi lepăda”. Și toți ucenicii au zis la fel.

36 Atunci Iisus a mers împreună cu ei într-un loc numit Ghetsimani și le-a zis

ucenicilor: „Sedeți aici, până ce Mă voi duce acolo ca să Mă rog”.

37 Și luând cu Sine pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a prins a se întrista și a se mâhni.

38 Atunci le-a zis: „Întristat de moarte Îmi este sufletul. Rămâneți aici și privegheați împreună cu Mine”.

39 Și mergând puțin mai înainte, a căzut cu fața la pământ, rugându-Se și zicând: „Părintele Meu, de este cu puțință, treacă pe-alături de Mine paharul acesta!... Dar nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu”.

40 Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru: „Așa, un ceas n'ați fost în stare să privegheați împreună cu Mine!

41 Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Că duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios”.

42 Ducându-Se iarăși, a doua oară, S'a rugat, zicând: „Părintele Meu, de nu-i cu puțință să treacă pe-alături de Mine acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta!”

43 Și venind iarăși, i-a aflat dormind, că le erau ochii îngreuiți.

44 Și lăsându-i, iarăși S'a dus și S'a rugat a treia oară, spunând aceleași cuvinte.

45 Apoi a venit la ucenici și le-a zis: „De-acum dormiți și odihniți-vă!... Iată, ceasul s'a apropiat și Fiul Omului Se va da în mâinile păcătoșilor.

46 Sculați-vă să mergem; iată, s'a apropiat cel care Mă vinde...”.

47 Și pe când El încă vorbea, iată, a venit Iuda, unul din cei doisprezece, și împreună cu el o gloată mare cu săbii și cu ciomege, trimiși de arhieriei și de bătrânii poporului.

²Literal: „... al Legământului – sau „al Testamentului” – celui Nou”. Expresia: „al Legii celei Noi” a intrat în cultul liturgic și s'a consacrat ca atare. „Legea”, însă, e înrudită cu sensul primilor doi termeni: un testament semnat și pecetluit are puterea unei legi.

48 Iar trădătorul le dăduse un semn, zicând: „Cel pe care-l voi săruta, acela este; prindeți-l”.

49 Și venind îndată la Iisus, I-a zis: „Bucură-te, Învățătorule!” Și L-a sărutat.

50 Iar Iisus i-a zis: „Prietene, pentru ce ai venit?” Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus și L-au prins.

51 Și iată, unul dintre cei ce erau cu Iisus, întinzând mâna, și-a scos sabia și a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea.

52 Atunci Iisus i-a zis: „Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.

53 Sau crezi cumva că nu pot să-L rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?”

54 Dar cum se vor plini Scripturile, că așa trebuie să fie?”

55 În ceasul acela a zis Iisus către gloată: „Ca la un tâlhar ați ieșit, cu săbii și ciomege, ca să Mă prindeți. În fiecare zi ședeam învățând în templu și n'ați pus mâna pe Mine.

56 Dar toate acestea s'au făcut ca să se plinească Scripturile profeților”. Atunci toți ucenicii L-au lăsat și au fugit.

57 Iar cei ce L-au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa, arhiereul, unde erau adunați cărturarii și bătrânii.

58 Iar Petru L-a urmat de departe, până la curtea arhiereului; și intrând înăuntru, ședea cu slugile, ca să vadă sfârșitul.

59 Iar arhierii, bătrânii și tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60 Și n'au găsit, deși veniseră mulți martori mincinoși. Mai pe urmă însă au venit doi

61 și au zis: „Acesta a spus: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu și în trei zile să-l zidesc”.

62 Și ridicându-se arhiereul, I-a zis: „Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceștia împotriva ta?”

63 Dar Iisus tăcea. Și arhiereul I-a zis: „Juru-te pe Dumnezeu Cel-Viu să ne spui nouă dacă ești tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”.

64 Iisus i-a răspuns: „Tu ai zis³. Dar vă mai spun Eu vouă: De acum Îl veți vedea pe Fiul Omului șezând de-a dreapta Puterii și venind pe norii cerului”.

65 Atunci arhiereul și-a sfâșiat veșmintele, zicând: „A spus o blasfemie! Ce nevoie mai avem de martori? Iată, acum i-ați auzit blasfemia!

66 Ce părere aveți?” Iar ei, răspunzând, au zis: „Vinovat este de moarte!”

67 Atunci L-au scuipat în obraz și L-au bătut cu pumnii; iar unii Îi dădeau palme,

68 zicând: „Profețește-ne, Hristoase, care este cel ce te-a lovit?”...

69 Iar Petru ședea afară, în curte. Și o slujnică s'a apropiat de el, zicând: „Și tu erai cu Iisus Galileeanul!”

70 Dar el s'a lepădat în fața tuturor, zicând: „Nu știu ce spui”.

71 Și ieșind el la poartă, l-a văzut alta și le-a spus celor de acolo: „Și acesta era cu Iisus Nazarineanul!”

³Expresie care confirmă adevărul din întrebarea dubitativă a interlocutorului (vezi mai înainte la 26, 25 și mai departe la 27, 11).

72 Și iarăși s'a lepădat cu jurământ: „Nu-l cunosc pe omul acesta!”

73 Iar după puțin, apropiindu-se cei ce stăteau acolo, i-au zis lui Petru: „Cu adevărat, și tu ești dintre ei, că și graiul tău te vădește”.

74 Atunci el a început a se blestema și a se jura: „Nu-l cunosc pe omul acesta!”... Și îndată a cântat cocoșul.

75 Și Petru și-a adus aminte de cuvântul lui Iisus, Care-i spusese: „Mai înainte de a cânta cocoșul, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine”. Și ieșind afară, a plâns cu amar.

27

Iisus adus în fața lui Pilat. Moartea lui Iuda. Judecata lui Pilat. Iisus osândit la moarte. Încununarea cu spini. Răstignirea și moartea lui Iisus. Însmormântarea. Paza mormântului.

1 Iar făcându-se dimineață, toți arhierii și bătrânii poporului au ținut sfat împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

2 Și, legându-L, L-au dus și L-au predat guvernatorului Ponțiu Pilat.

3 Atunci Iuda, cel care-L vânduse, văzând că a fost osândit la moarte și cuprins fiind de căință, le-a înapoiat arhierilor și bătrânilor cei treizeci de arginți,

4 zicând: „Greșit-am vânzând sânge nevinovat”. Iar ei i-au zis: „Ce ne privește pe noi? De-acum e treaba ta!...”¹.

5 Și el, aruncând arginții în templu, a plecat de acolo; și ducându-se, s'a spânzurat.

¹Literal: „Ce este nouă? Tu vei vedea!”

6 Iar arhierii, luând arginții, au zis: „Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sunt preț de sânge”.

7 Și ținând sfat, au cumpărat cu ei Țarina Olarului, pentru îngroparea străinilor.

8 Pentru aceea i s'a spus acelei țarine, până'n ziua de astăzi, Țarina Sângelui.

9 Atunci s'a plinit cuvântul spus prin Ieremia profetul care zice: Și au luat cei treizeci de arginți, prețul Celui Prețuit, pe care l-au prețuit fiii lui Israel,

10 și i-au dat pe Țarina Olarului, după cum mi-a rânduit mie Domnul.

11 Iar Iisus stătea înaintea guvernatorului. Și L-a întrebat guvernatorul, zicând: „Tu ești împăratul Iudeilor?” Iar Iisus i-a răspuns: „Tu o spui”.

12 Și la învinuirile ce I se aduceau de către arhierii și bătrâni, nimic nu răspundea.

13 Atunci I-a zis Pilat: „Tu nu-i auzi câte mărturisesc ei împotriva ta?”

14 Și nu i-a răspuns lui nici un cuvânt, așa încât guvernatorul se mira foarte.

15 Iar la sărbătoarea Paștilor, guvernatorul avea obiceiul să-i elibereze mulțimii un întemnițat, pe care-l voiau ei.

16 Și aveau atunci un întemnițat vestit, care se numea Baraba.

17 Deci, adunați fiind ei, Pilat le-a zis: „Pe care vreți să vi-l eliberez: pe Baraba, sau pe Iisus căruia i se spune Hristos?”

18 Fiindcă știa că din invidie i L-au dat în mână.

19 Și pe când ședea Pilat în scaunul de judecată, femeia lui a trimis la el, zicând: „Nimic să nu-I faci Dreptului

Aceluia, că astăzi mult am pătitit în vis din pricina Lui”.

20 Iar arhieriei și bătrânii au înduplecat mulțimile să-l ceară pe Baraba, iar pe Iisus să-L piardă.

21 Iar guvernatorul, răspunzând, le-a zis: „Pe care din cei doi vreți voi să vi-l eliberez?” Iar ei au răspuns: „Pe Baraba!”

22 Și Pilat le-a zis: „Dar ce să fac eu cu Iisus căruia i se spune Hristos?” Toți au răspuns: „Să fie răstignit!”

23 Pilat a zis din nou: „Dar ce rău a făcut?” Ei însă mai tare strigau, zicând: „Să fie răstignit!”

24 Și văzând Pilat că nimic nu folosește,² ci mai mare tulburare se face, luând apă și-a spălat mâinile în fața mulțimii, zicând: „Nevinovat sunt eu de sângele Dreptului Acestuia. De acum, pe voi vă privește!”

25 Iar tot poporul, răspunzând, a zis: „Sângele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!”...

26 Atunci le-a eliberat pe Baraba; iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-a dat să fie răstignit.

27 Atunci ostașii guvernatorului, ducându-L pe Iisus în pretoriu, au adunat asupra-I toată cohorta;

28 și dezbrăcându-L de haine, I-au pus o hlamidă roșie;

29 și împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap, și trestie în dreapta Lui; și îngenunchind înaintea-I, își băteau joc de El, zicând: „Bucură-te, împărat al Iudeilor!”...

30 Și, scuipând asupra Lui, au luat trestia și-L băteau peste cap.

²Intervențiile lui se dovedesc inutile față de rezistența adversarilor lui Iisus.

31 Iar după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au îmbrăcat în hainele Lui și L-au dus să-L răstignească.

32 Și ieșind, au găsit pe un om din Cirene, cu numele Simon; pe acesta l-au silit să-I ducă crucea.

33 Și venind la locul numit Golgota, care înseamnă Locul Căpățânii,

34 I-au dat să bea vin amestecat cu fiere; și gustând, n'a voit să bea³.

35 Iar după ce L-au răstignit, și-au împărțit hainele Lui prin aruncare de sorți, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin profetul: Împărțit-au hainele Mele loruși, iar pentru cămașa Mea au aruncat sorți.

36 Și șezând, Îl păzeau acolo.

37 Și deasupra capului I-au pus vina Lui scrisă: Acesta este Iisus, împăratul Iudeilor.

38 Atunci au răstignit împreună cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta și altul de-a stânga.

39 Iar trecătorii Îl defăimau, clătinându-și capetele

40 și zicând: „Tu, cel ce dă râmi templul și în trei zile îl zidești, mântuiește-te pe tine însuși! Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-te de pe cruce!”

41 Asemenea și arhieriei, bătându-și joc de El împreună cu cărturarii și cu bătrânii, ziceau:

42 „Pe alții i-a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască! Dacă este împăratul lui Israel, coboare-se acum de pe cruce și vom crede în el;

³Asumându-și suferința pură și totală, Iisus refuză băutura anestezică pe care femeile mi-loase obișnuiau s'o prepare pentru cei răstigniți, spre a le ușura chinurile.

43 s'a încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum, dacă-l vrea; că a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu”.

44 În același chip Îl ocărau și tâlharii cei răstigniți împreună cu El.

45 Iar de la ceasul al șaselea, întuneric mare s'a făcut peste tot pământul, până la ceasul al nouălea.

46 Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: Eli, Eli, lama sabahotani? Adică: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M'ai părăsit?”

47 Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: „Pe Ilie îl strigă acesta”.

48 Și unul dintre ei, alergând îndată și luând un burete, umplându-l cu oțet și punându-l într'o trestie, Îi da să bea.

49 Iar ceilalți ziceau: „Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-l scape!”...

50 Iar Iisus, strigând iarăși cu glas mare, Și-a dat duhul.

51 Și iată, catapeteasma templului⁴ s'a sfâșiat în două, de sus până jos, și pământul s'a cutremurat și pietrele s'au despicat;

52 mormintele s'au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți au înviat,

53 și ieșind din morminte după învierea Lui, au intrat în Sfânta Cetate și s'au arătat multora.

54 Iar sutașul și cei care-L păzeau pe Iisus împreună cu el, văzând cutremurul și cele întâmplare, s'au înfricoșat foarte, zicând: „Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!”

55 Și erau acolo multe femei, privind de departe, care-L urmaseră din Galileea pe Iisus, slujindu-I,

56 între care erau Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacob și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu.

57 Iar în amurgul zilei a venit un om bogat din Arimateea, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Iisus.

58 Acesta, ducându-se la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

59 Și Iosif, luând trupul, l-a înfășurat în giulgiu curat

60 și l-a pus în mormântul său cel nou pe care-l săpase în stâncă; și prăvălind o piatră mare la ușa mormântului, a plecat.

61 Iar acolo erau Maria Magdalena și cealaltă Marie, șezând în fața mormântului.

62 Iar a doua zi, cea care este după vineri, s'au adunat arhierii și fariseii la Pilat,

63 zicând: „Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul acela a spus încă de pe când era în viață: După trei zile mă voi scula.

64 Deci, poruncește ca mormântul să fie ținut sub pază până a treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii lui, să-l fure și să spună poporului: s'a sculat din morți; și rătăcirea de pe urmă va fi mai rea decât cea dintâi”.

65 Pilat le-a zis: „Aveți strajă; mergeți și păziți-l cum știți”.

66 Iar ei, ducându-se, au pecetluit piatra și au întărit cu strajă paza mormântului.

28

Învierea lui Hristos. Arătările Mântuitorului. Porunca dată uce-

⁴Perdeaua ce despărțea sfânta-sfintelor de sfânta.

nicilor.

¹ Iar întru târziul Sâmbetei, când se lumina spre ziua cea dintâi a săptămânii¹, Maria Magdalena și cealaltă Marie au venit să vadă mormântul.

² Și iată, cutremur mare s'a făcut; că îngerul Domnului, pogorându-se din cer și venind, a prăvălit piatra de la ușă și ședea deasupra ei.

³ Și înfățișarea lui era ca a fulgerului, iar îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada.

⁴ Și de frica lui s'au cutremurat străjerii și s'au făcut ca niște morți.

⁵ Iar îngerul, răspunzând, le-a zis femeilor: „Nu vă temeți, că știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați:

⁶ nu este aici, căci S'a sculat precum a zis. Veniți de vedeți locul unde fusese pus;

⁷ și mergând degrabă, spuneți-le ucenicilor Săi că S'a sculat din morți; și iată că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veți vedea. Iată, eu v'am spus”.

⁸ Și plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare alergau să-i vestească pe ucenicii Lui.

⁹ Dar pe când mergeau ele să-i vestească pe ucenici, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: „Bucurați-vă!” Iar ele, apropiindu-se, I-au cuprins picioarele și I s'au închinat.

¹⁰ Atunci Iisus le-a zis: „Nu vă temeți. Duceți-vă și vestiți-i pe frații Mei să meargă în Galileea, și acolo Mă vor vedea”.

¹Înainte de revărsatul zorilor, la întâlnirea dintre noaptea de sâmbătă, ziua de odihnă a Evreilor (Sabatul) și cea următoare, cu care începe săptămâna lor, adică Duminica noastră (**Domini Dies** = Ziua Domnului), numită astfel întru amintirea și celebrarea învierii lui Hristos.

¹¹ Și plecând ele, iată că unii din străjeri, venind în cetate, le-au dat de veste arhierilor despre toate cele întâmplate.

¹² Și adunându-se aceștia împreună cu bătrânii și ținând sfat, le-au dat ostașilor arginți din belșug,

¹³ zicându-le: „Spuneți că «ucenicii lui au venit noaptea și l-au furat în timp ce noi dormeam»;

¹⁴ și de se va auzi aceasta la guvernator, noi îl vom îndupleca și vă vom face fără grijă”.

¹⁵ Iar ei, luând arginții, au făcut așa cum au fost învățați. Și s'a răspândit cuvântul acesta între Iudei, până în ziua de astăzi.

¹⁶ Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le-a poruncit Iisus;

¹⁷ și văzându-L, I s'au închinat, iar unii s'au îndoit.

¹⁸ Și apropiindu-Se Iisus, le-a grăit, zicând: „Datu-Mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ.

¹⁹ Drept aceea, mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh,

²⁰ învățându-le să păzească toate câte v'am poruncit Eu vouă. Și iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin”.